

CALGARSKÉ LISTY (186)

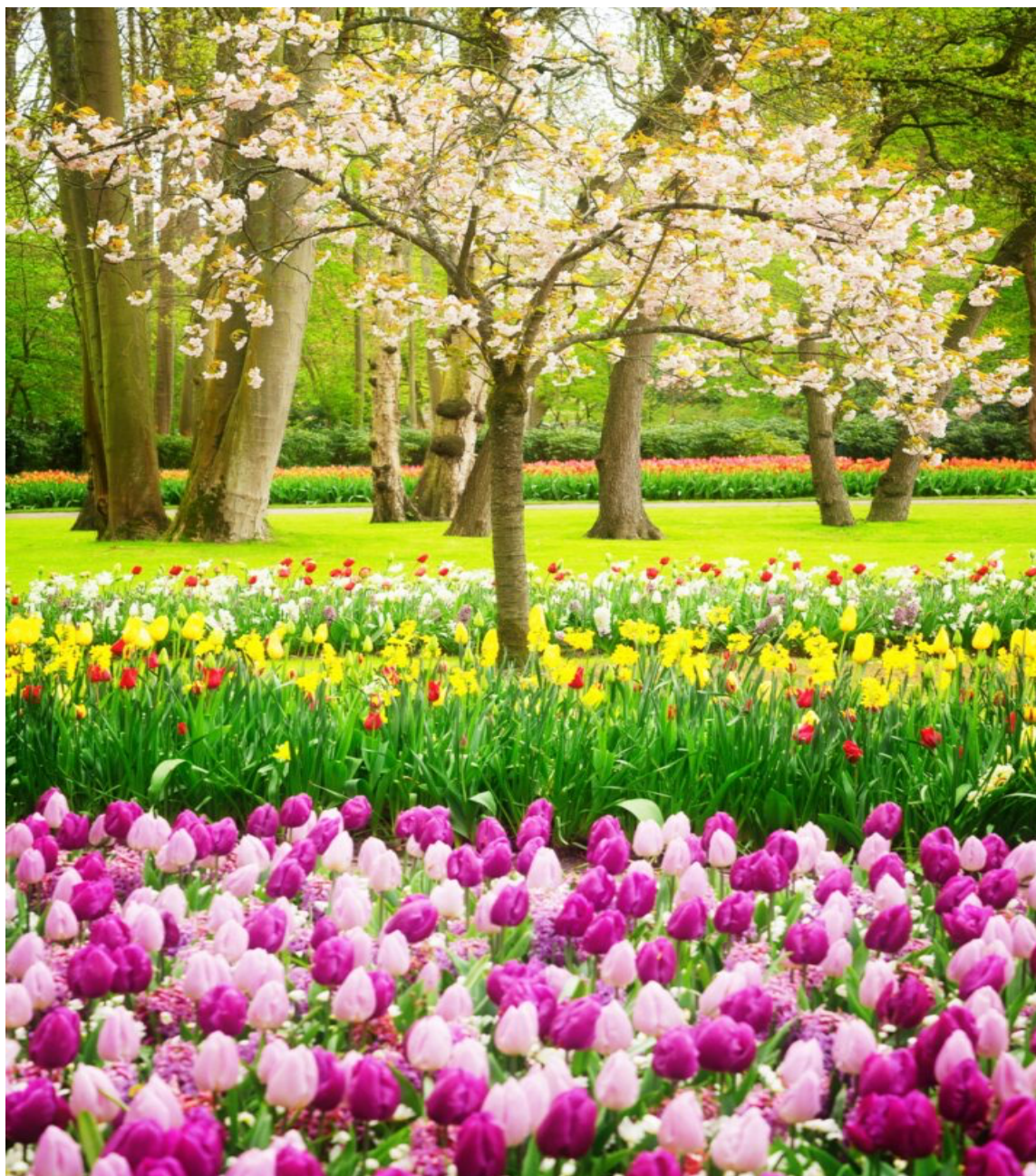

*VYDÁVÁ
CZECH AND SLOVAK ASSOCIATION OF CANADA, Calgary Branch*

243 Queensland Rd SE, Calgary, Alberta T2J 3S1

www.cssk.ca

Červen 2025

Tulipány

Slunečné a radostné léto všem čtenářům CL Přeje redakce ČSSK

*INFORMACE o práci a aktivitách všech poboček v Kanadě naleznete na webové stránce
www.cssk.ca*

NADCHÁZEJÍCÍ SPOLEČENSKÉ AKCE

POZVÁNÍ

CZECH NATIONAL HOLIDAY CONCERT

Středa 29. října 2025 Cardel Teatre 180 Quarry Park Blvd
Dveře se otvírají v 17.45 a program začne v 18.45

Honorární generální konzulát ČR v Calgary Vás srdečně zve na slavnostní koncert k oslavám založení Československa. Bohatý program svým vystoupením klasické hudby zajistí světoznámý Zemlinský kvartet. Před koncertem vystoupí žáci České Školy. A také Slovenské Sdružení Slunečnice, Vstupenky zahrnují slavnostní recepci s občerstvením a dají se objednat na: The Honorary Consulate General of the Czech Republic in Calgary dopředu nebo zakoupit na místě.

403-269-4924 - calgary@honorary.mzv.cz

Těšíme se na vaši hojnou účast.

Naléhavě hledáme dárce ledviny

Hledáme dobrovolného dárce ledviny k transplantaci pro Alici Peštovou.

Všechny krevní skupiny jsou přijatelné, protože Alice je univerzální příjemce. Bohužel, čekací listina na ledvinu od zemřelého dárce je omezena pouze na krevní skupinu AB, která je velmi vzácná. Navíc vzhledem k velmi vysokému počtu protilátek v jejím těle bude vhodným dárce pouze jeden z přibližně sedmi dárců.

Prosíme případné dobrovolníky, aby kontaktovali transplantační kliniku South Alberta v nemocnici Foothills Hospital v Calgary na telefonním čísle **403 944-4635** a oznámili, že volají jako potenciální dárce pro Alici Peštovou.

S vděčností rodina Peštová. Luboš Pešta KC, 403.300.2592 lou@pestalaw.com

ZPRÁVA Z VÝROČNÍ ČLENSKÉ SCHŮZE ČSSK

Stejně jako každý rok se členové ČSSK a hosté sešli a zapsali do prezenční listiny v Royal Canadian Legion na výroční schůzi konané ve čtvrtek 3. dubna 2025, aby zhodnotili práci členů našeho spolku. Všechny přítomné přivítal a schůzi zahájil předseda Václav Just.

Zapisovatelkou byla ustanovena a schválena Alena Poremská. Do volební komise byli schválení pánové Michal Kellner a Ivan Neveselý.

Důležitým bodem programu byla přednesena finanční zpráva spolku. Pokladní Drahuška Neveselá oznámila, že jednotlivé společenské akce konané v loňském roce nepokryly požadované náklady Austrian Canadian Club a pobočka vykazuje na konci roku finanční částku v hodnotě \$1.946.87

Předseda vyzval ke slovu předsedu revizní komise. Michal Rojek sdělil, že veškeré finanční údaje, tzn. vklady a výdaje souhlasí s jednotlivými účty a poděkoval paní pokladní za pečlivou práci.

Rekapitulaci a zhodnocení aktivit spolku přednesl Václav Just. Mimo jiné podotkl, že členů ubývá a noví nepřicházejí, i když byly uspořádány zdařilé čtyři setkání Čechů a Slováků v Rakouském klubu finančně hojně dotované z ČSSK.

Zásadou dobrovolné práce stěžejní aktivitou organizace v Calgary zůstává vydávání čtvrtletníku Calgarské Listy. Tyto zajišťují inzerce, informace a zajímavosti z činnosti jiných krajských organizací a pořádání kulturních akcí. Čtvrtletník vychází 4x do roka: V březnu, červnu, září a prosinci.

Zprávu o vydávání přednesl Michal Kellner společně s novým šéfredaktorem Ivo Jiráskem. Zástupcem redaktora je pan Jerry Cvach a členové redakční rady zůstávají manželé Michal a Božena Kellnerovi.

Náklady na vydávání tištěných CL se značně zvýšily a současné předplatné je nepokryje. (jeden výtisk přijde na \$7 dolarů) Taktéž členský příspěvek nepokrývá ani částku \$20.00, kterou pobočky ČSSK posílají ročně Výkonnému výboru.

**Členský příspěvek se zvyšuje pro jednotlivce: \$25 (zahrnuje odběr CL) a
\$30 dolarů pro rodinu (zahrnuje odběr CL).
\$25 za Calgarské Listy Tištěné
\$15 za Calgarské Listy jen přes e-mail.**

Tyto částky byly navrženy a odhlasovány všemi přítomnými členy ČSSK.

Michal Kellner přečetl seznam navrhovaných členů do výboru ČSSK na rok 2025 -2026, kteří se zapsali na volební listinu: Václav Just, Michal Kellner, Božena Kellner, Ivan Neveselý, Draha Neveselý, Alena Poremská a Ivo Jirásek. a Pavel Hebelka V revizní komise zůstávají Eva a Michal Rojkovi.

Navržení kandidáti byli veřejným hlasováním schváleni

Alena Poremská oznámila několik akcí, které se pořádají mladšími krajany. Byla založena nová organizace: Naše Divadlo Calgary Ltd. S představením od Voskovce a Wericha Nebe na Zemi. I repríza 26.1.2025 byla vyprodána se standing ovations. Další představení se chystá na leden 2026 „Hamlet V aneb co nove na Elsinore.

Dále se pořádají každý měsíc Meetup - Meetup v Sugar Crush Bake Shop v Mardaloop. V případě zájmu se obraťte na Alenu Poremskou **403 607 1983** alenapor@shaw.ca

Václav Just přednesl žádost bývalého předsedy celokanadské ČSSK Toronto ohledně výzvy na finanční příspěvek na Ukrajinu. Bylo dohodnuto ignorovat tento dopis.

Byly vzneseny dotazy najít místo k případnému setkávání krajanů. Předseda oznámil, že několik krajanů se stýká v IKEA, kde je hodně místa na parkování a důchodci mají slevy na kávu a oběd.

Stránky připravila B. Kellnerová

Česká Škola

Letošní školní rok se pomalu chýlí ke konci a my v České škole v Calgary máme radost z toho, co všechno jsme během něj společně zažili. Byl to rok plný tvoření, písniček, pohádek, tradic a mnoha dalšího.

V sobotu 12. dubna jsme si připomněli velikonoční tradice a zároveň si společně užili krásné vystoupení žáků naší školy. Zazněla lidová píseň Kdyby byla Morava, básnička Co dokáže háček i moderní písnička Plány jdou od Michala Horáka. Kromě toho na děti čekala spousta nejen výtvarných stanovišť a dětské loutkové představení ve spolupráci s ParticipateYYC – den byl pestrý, veselý a plný tvůrčí energie.

V sobotu 3. května jsme se zapojili do mezinárodní akce Noc s Andersenem, kterou jsme letos věnovali Jiřímu Žáčkovi a oblíbené pohádkové postavičce Krtečkovi. Pustili jsme si oblíbený večerníček Krysáci a krátký film Krtek a barvy, povídali jsme si o emocích a o tom, jak je vyjádřit slovy i výtvarně. Pomohly nám k tomu pocitové karty z projektu Pečuji o sebe, které děti vedly k zamyšlení nad tím, jak se cítí a co všechno dokážou barvy o naši náladě prozradit.

Než se rozprchneme na prázdniny, čeká nás v druhé polovině června tradiční školní piknik. Připravujeme různá stanoviště a hry – ale hlavně čas strávený spolu v příjemné atmosféře. Budeme rádi, když dorazíte s celou rodinou.

Velikonoce 2025 – tým České školy v Calgary

Ani v létě nezůstávají naše školní prostory prázdné – na děti čekají dva příměstské tábory plné her, tvoření a fantazie. V termínu od 7. do 11. července se vydáme na Cestování časem. Společně projdeme různými etapami lidské historie – od pravěku, přes středověk až do světa budoucnosti. Každý den nás zavede do jiného období, přinese nové výzvy, tvořivé aktivity a zážitky. Druhý tábor se uskuteční od 18. do 22. srpna a ponese název Bylo, nebylo. Půjde o divadelně-výtvarný týden, ve kterém se společně ponoříme do světa pohádek, fantazie a her.

Naše sobotní výuka opět začne 13. září 2025. Přihlášky budou k dispozici během srpna na webu školy. Už teď se těšíme na naše stávající žáky i nové rodiny, které se chtějí připojit k české komunitě v Calgary.

Děkujeme vám za důvěru, energii a podporu během celého roku. Přejeme vám krásné léto plné slunce, her a češtiny – a těšíme se na viděnou v září!

Více informací naleznete na našich webových stránkách www.calgaryczechschool.ca. V případě dotazů či zájmu o registraci nás kontaktujte na admin@calgaryczechschool.ca nebo tel. číslo 587 917 9879.

Noc s Andersonem – práce s pocitovými kartami Pečuji o sebe

Příměstské tábory 2025

Naše Divadlo

Sme nezávislé komunitné divadlo, ktoré žije vďaka vášni dobrovoľníkov a podpore komunity. Všetky výťažky z tohto podujatia poputujú na výrobu kulís, kostýmov a zabezpečenie technických potrieb budúcich predstavení – aby sme vám mohli prinášať 100 % kvalitnú zábavu a nezabudnuteľné divadelné zážitky. V sobotu 25. mája sme mali nasledujúce vystúpenie:

Tiramisu, Trdelníci a Tímová súťaž: CZ/SK Night spojila komunitu aj chute domova

V sobotu 25. mája sa v Calgary rozozvučala sála kostola Hungarian Calvin Presbyterian Church smiechom, potleskom a občasným zúfalým „To fakt neviem!“ – Naše Divadlo usporiadalo svoju prvú CZ/SK Trivia Night & Meet-Up, ktorá priniesla niečo pre každého: vedomosti, zábavu, jedlo aj nostalgickú chuť domova.

Podujatie prilákalo desiatky členov českej a slovenskej komunity, ktorí si prišli overiť svoje znalosti z oblastí ako geografia, história, kultúra, legendy či známe osobnosti oboch krajín. Niektoré otázky boli ľahké ako vanilková oplátka, iné zas tvrdé oriešky – ale práve v tom spočívala celá zábava a napätie večera. Súťažiaci mohli hrať sami alebo v tímoch, pričom väčšina si vytvorila práve tímy – a dobre urobili, pretože sa nakoniec odohral skutočný súboj pamäti, vtipu a tímovej spolupráce.

Víťazi večera:

1. miesto: All Stars
2. miesto: Team Mexiko
3. miesto: Trdelníci

Každý tím odchádzal s úsmevom a tí najúspešnejší si odniesli aj darčkové boxy plné prekvapení. Podľa reakcií účastníkov môžeme prezradiť, že o druhom kole Trivia Night sa už intenzívne hovorí a určite nie je vylúčené.

Kým sa niektorí potili nad zložitými otázkami, iní si užívali spoločenské hry, giant Jengu alebo len tak príjemné rozhovory pri dobre načapovanom pivku a vynikajúcom jedle. V ponuke boli tri druhy domáceho tiramisu – vrátane luxusnej verzie s dubajskou čokoládou – ktoré sa minuli rýchlosťou blesku.

Nemôžeme zabudnúť ani na Pepik Imports, ktorí rozžiarili oči všetkým milovníkom kúpeľných oplátok. Na podujatí predstavili až 10 príchuťí originálnych Luhačovických Spa Wafers a podľa množstva krabíc, ktoré si účastníci odniesli domov, bol tento stánok jednoznačným hitom večera.

Vďaka patrí aj tým v zákulisí

Za každým úspešným podujatím stojí celý tím nadšených ľudí, bez ktorých by večer nebol taký úspešný a príjemný:

– Erika, Júlia a Jaroslav za udržiavanie chodu baru a kuchyne

– Dáša, Johnathan a Martin za organizačnú podporu a logistiku
-A najväčšie poďakovanie patrí našim talentovaným fotografom Dáši Ozaniakovej a Jánovi Špakovi, ktorí dokonale zachytili atmosféru večera na nádherných fotografiách.

Ďakujeme všetkým, ktorí prišli, súťažili, smiali sa a podporili nás svojou prítomnosťou. Spoločne tvoríme komunitu, ktorá sa teší na ďalšie spoločné chvíle – či už pri kvíze, na predstavení alebo na inom podujatí.

Môžete sledovať aktuálne informácie o Našom Divadle a všetky nadchádzajúce podujatia v CZ/SK komunite v Calgary na webovej stránke:

www.nasedivadlocalgary.com

Na stránke nájdete kalendár všetkých podujatí, ktoré sa dejú v Calgary pre našu komunitu – nech vám neunikne žiadna zábava, kultúra ani spoločenské stretnutie. Tešíme sa na vás opäť čoskoro!

Natália Vaněčková Asistent réžie

Vítazi vedomostnej súťaže medzi priateľmi

foto: Dáša Ozaniaková

Zajímavosti z Česka a Slovenska

V ČR žije více než 1,1 milionů cizinců. Počty cizinců legálně pobývajících na území ČR rostly do roku 2022, kdy dosáhly maxima 1 113,7 tisíce. Koncem roku 2023 byl zaznamenán pokles na 1 063,2 tisíce. Mezi cizinci převažují občané třetích zemí, z nichž jednoznačně dominují Ukrajinci. Nejpočetnější skupinu mezi cizinci ze zemí EU tvoří Slováci. V roce 2023 se na našem území narodilo celkem 7 573 dětí s cizím státním občanstvím, což byl dosud nejvyšší evidovaný počet. Zdroj: csu.gov.cz

ČR se proslavila také svými vynálezy. Mimo jiné jde o kostky cukru a měkké kontaktní čočky.

Za vynálezce kostkového cukru je považován Jakub Kryštof Rad, ředitel dačické rafinérie. Až do poloviny 19. století se cukr prodával převážně ve formě cukrových homolí. Homole cukru byly tvrdé a nepraktické a špatně se balily. Kdo potřeboval cukr, neobešel se bez kladiva. Jakubova manželka Juliana si při tom poranila prst a přikázala manželovi, aby s tím něco dělal. Poslušný Jakub proto v roce 1841 vynalezl lis na kostky cukru.

První moderní měkké kontaktní čočky vynalezl český chemik Otto Wichterle v roce 1959. Roku 1965 odkoupila patent na Wichterleho čočky americká společnost National Patent Development Corporation, a firma Baus a Lomb začala čočky vyrábět.

Zdroj: <https://smilingway.cz/zajimava-fakta-o-ceske-republice/>

Lidé mezi námi

Malířka

Jaroslav Maria

S tvorbou Evy Stolzové, jedné z mnoha talentovaných umělců v československé diaspoře v Calgary, jsem se seznámil na výstavě obrazů její tvůrčí skupiny. Přiznám se, že jsem tam šel ze zdvořilosti, protože Eva je součástí našeho okruhu známých a krajanka.

První obraz, který mě zaujal už z dálky, hned od dveří, bylo podlouhlé plátno orientované na výšku s námětem - Calgary Tower. Tato je na každé druhé pohlednici města, a proto je těžké se vyhnout kýčovitosti. Ale to se autorce povedlo dokonale díky zajímavé kompozici a také provedením okolních budov akcentující její eleganci.

V pravém rohu dole byl podepsaný Eva Stolz.

Později naše návštěva výstavy vedla k pozvání k ní do domu. Po zaparkování jsem si pomyslel, že dům, před kterým stojím je příliš velký pro jenom jednu osobu a kočku.

V Kanadě všichni bydlíme v domech příliš velkých, tím není paní Eva výjimečná. V komunistickém Československu by v takovém domě žily tři rodiny, a ještě by platily zvýšené nájemné za „nadměrný byt“.

Ovšem jakmile vstoupíte dovnitř, na první pohled je zřejmé, že v jejím případě je dům ve skutečnosti příliš malý. Není dost stěn na pověšení obrazů, jejích vlastních a také dalších od mnoha vynikajících malířů, které sbírá. Jsou zde obrazy ve dvou řadách, ve všech pokojích a také v předsíni, v kuchyni ba i v koupelnách.

Není to nepříjemné, naopak. Je zřejmé, jakého má paní Eva koníčka.

Jako malířka Eva je amatérka, ale to na kvalitě jejích obrazů neubere. Její práce jsou definitivně na profesionální úrovni, výsledek celoživotního zájmu a studie. Nejlépe to napsala ona sama. Cituje Eddie W. Nicholase, básníka z Bratislavy:

„Chodte za svojimi snami. Roztiahnite krídla leťte svojmu šťastiu naproti. Život treba cítiť, vychutnávať si ho, ísť za tým, čo človeka urobí šťastným.“. A mal pravdu.

Už jako malá som chcela študovať malovanie. Naš tatíčko však povedal: „To ťa, Evka, neuživí.“ Keďže naša generácia poslúchala svojich rodičov, strávila som 50 rokov v zdravotníctve: 25 rokov jako detský chirurg v Bratislave a 25 rokov na rehabilitácii v Kanade.

Moj sen, túžbu po maľovaní, som začala realizovať až v roku 2008. Po prvých kresbách uhlom som sa nemohla zastaviť, naplnená energiou dostať zo seba to, čo som dlho potláčala. Odvtedy navštevujem ateliéry Swinton's Art v Calgary pod vedením inštruktorky Loretty Secord. Umožnila mi rozvinúť moju predstavivosť a dala mi základy techniky uhlom, akrylovými farbami a olejom.

Mesačné demonštrácie uznávaných autorov v ateliéroch Swinton's Art mi dodávali povestné chýbajúce kvapky a zároveň umožňovali tvorivú diskusiu s tak prepotrebnými odpoveďami. Moj

život se postupne presunul z utrpenia života chorých do relaxačného tvorivého súženia: „jako dosiahnuť vyjadrenie toho, čo cítim“. Je to celkom jiný svet a stojí zato.

Eva se nebojí experimentovat, takže její tvorma je velice rozmanitá i když vliv stylu Douga Swintona je patrný. Co mě zaujalo je, že se snaží učit od mistrů světového kalibru, takže na jejích stěnách najdete obrazy, o kterých by se člověk zapřísahal, že jsou například od Modiglianiho,

Návštěva u paní Evy mě utvrdila, že Calgarská diaspora je vskutku bohatá na talentované lidi a ne jenom, že „Co Čech to muzikant“.

Nakonec varování – pokud se vám dostane pozvání je dobré se dopředu postit, protože v jejím domě neuniknete slovanské pohostinnosti, servírované se značnou mírou dobré pohody.

Half Dome a El Kapitan

Slunce na jezeře

Slunečný den

Zimní cesta

Pavlík moc dobře věděl, že po obědě má být ve své posteli. Nebyl v nemocnici první den. Navíc jim to dnes sestřička výslovně zdůraznila. Dala si tu práci a po jídle obešla všechny pokoje, aby nikdo nezůstal na pochybách. Dnes odpoledne má službu Černá vrána, mladá sestřička s tmavými vlasy a očima pichlavýma jak trnky. Jak někoho zahlédne, hned vyletí. Kontrolu jí usnadňuje architektonické řešení dětského oddělení: úzké dlouhé nudle jednotlivých pokojů, natažené mezi chodbou a okny, seřazené za sebou a od výšky jednoho metru s prosklenými stěnami. Stačí letmý pohled ze sesterny na konci chodby, a dění na celém oddělení má jako na dlani.

Tomáš s Markem zalezli do svých postelí. Také se jim nechtělo spát, stejně jako Pavlíkovi, ale ani riskovat, že na ně Černá vrána vlétne. Raději si vzali knížky a čtou si. Jenže Tomáš s Markem jsou velcí kluci a číst už umí, na rozdíl od Pavlíka, který teprve nastoupil do první třídy. Stejně jako Honzík, poslední spolubydlící, který leží na posteli podél druhé stěny, hned naproti Pavlíkovi. Uběhne několik nekonečných minut. Pavlík leží v posteli a snaží se zabavit tím, že si představuje, co se nyní asi děje u nich doma. Dlouho mu to ale nevydrží.

„Spíš?“

Honzík se očividně také nudí. Začnou si povídat, ale Tomáš je záhy utne. Chce mít klid na čtení, a také nestojí o problémy kvůli těm dvěma prckům u dveří. Oba benjamínci zmlknou, ale chvíle je jim dlouhá pořád. Aby nerušili své starší kolegy, z nichž mají respekt, začnou se domlouvat posunky. Honzík ukazuje Pavlíkovi, aby si vlezl k němu do postele. Když si budou spolu pod peřinou potichu hrát, nebudou nikoho rušit. Pavlík se opatrně nadzdvihne a skrze prosklené stěny vyhlíží Černou vránu. Očima těsně nad hranou rámu pozorně projíždí prostor od sesterny po celé chodbě až k nim. Naštěstí je jejich pokoj posledním v řadě, a tak přepadení ze zálohy jim naštěstí nehrozí. Celé dětské oddělení má vzorném poli. Znovu jej projede tam a zpět. Vzduch je čistý! Tiše vyklouzne z postele a doplízí se přikrčený k zemi k Honzíkovi posteli. Schovají se pod peřinu, tiše si hrají a povídají.

„To si snad ze mě děláte srandu! Kde máš být?“ Nad postelí se tyčí Černá vrána jako vykřičník. V očích jí šlehaají blesky. Snad by svým pohledem byla schopna zatopit v kamnech. Pavlík poslušně vyleze z Honzíkovi postele a odšourá se do svojí.

„Ještě jednou a bude zle,“ zahrozí Černá vrána, než za sebou zabouchne dveře. Pak se v pokoji

znovu rozprostře ticho, přerušované jen občasným zašustěním otáčených stránek.

Odpolední klid se líně vleče.

„Raději půjdu k tobě.“ Honzík se zjeví vedle Pavlíka tak nečekaně, až se lekne. Uvolní mu místo vedle sebe. Snaží se být ještě tišší a opatrnější. Tu a tam jeden z nich vyhlédne a zkontroluje chodbu, zda na obzoru nečíhá nějaké nebezpečí. Černá vrána jejich pozornosti však opět unikne. Snad prochází zdí. Znovu nad nimi stojí s výrazem bohyně pomsty. Nasupeně vyžene Honzíka do jeho postele a pak jen mlčky natáhne ruku. Honzík s Pavlíkem už vědí, co to znamená. Poslušně si svléknou pyžamové kalhoty a uctivě je odevzdají do napřažené ruky. Obvyklý trest pro neposlušné malé pacienty a současně i zaručený prostředek, jak je udržet v posteli, založený na předpokladu, že na společném dětském oddělení se kluci budou stydět před děvčaty a naopak. Pavlík se opravdu stydí a zahrabe se pod peřinu. Otočí se směrem k Honzíkovi a znovu se domlouvají alespoň posunky.

„Potřebuji čůrat.“ Honzík sleze z postele, přikrade se jako lupič ke dveřím pokoje a snaží se nenápadně zjistit, zda je chodba prázdná, aby jej takto nikdo neviděl. Marně se pokouší stáhnout kabátek od pyžama co nejvíce dolů. Nahé pŕlky mu pod ním stejně svítí jak dva pŕlměsíce. Připlíží se k Pavlíkovi.

„Pojď se mnou. Prosím!“ Pavlíkovi se moc nechce. Čůrat nepotřebuje a jít na chodbu, byť záchody mají hned naproti, se stydí. Honzíkův prosebný výraz jej ale obměkčí. Doplíží se ke dveřím, které opatrně pootevrou, prohlédnou chodbu, zda na ní někdo není, dlaní si skryjí pindíka a provázeni smíchem svých dvou starších spolubydlících, kteří na chvíli odložili

knížky, aby nepřišli o divadlo, jehož se jejich mladší souputníci stali nedobrovolnými aktéry, utíkají k záchodu. Naštěstí to nemají daleko. Vyčůrají se a stejně nepozorovaně proklouznou zpátky do pokoje, do bezpečného úkrytu svých postelí.

Odpoledne ponořené do mrtvolného ticha se vleče i jejich starším kolegům. Tomáš zaklapne knihu a navrhne, že by si mohli vyprávět vtipy. Začne sám, po něm štafetu převezme Marek, pak vypráví Honzík. Smějí se tlumeně, do polštářů, aby na sebe nepřivolali neštěstí s černými vlasy a blýskavými očima. Jako poslední je na řadě Pavlík. Mnoho vtipů nezná, ale vzpomene si na jeden, který náhodou zaslechl doma a o kterém musel slíbit, že jej nikdy nikomu nebude vyprávět, aby rodiče neměli problémy: „Víte proč zadek nemůže vstoupit do Komunistické strany? Protože se s Rudým právem seznamuje pouze útržkovitě, a ještě k tomu pod nátlakem pravice.“ Kluci vtipu moc nerozumí, a tak vystrčí zpod peřiny zadek a ukazuje názorně, jak se pod nátlakem pravice seznamuje s oficiálním stranickým tiskem v zemi, kde není k dostání toaletní papír. Teprve teď jim to dojde a rozesmějí se. Smějí se stále víc. Pavlík má radost, že je konečně dokázal rozesmát, a onen pohyb rukou předvádí znovu a znovu, doprovázen stále hlučnějšími výbuchy smíchu.

„Co to má znamenat?!“

Pavlík ztuhne. Rychle mu dojde, čemu se kluci tak smějí. Opatrně vystrčí hlavu. Černá vrána se vypíná nad jeho postelí, rozlícená jak fúrie. „Tobě to nestačilo? Tak davaj,“ naznačí energicky prstem. Pavlík se posadí na posteli a zkroušeně pomalu svléká pyžamový kabátek. Podá jej vstríc napřážené ruce a schová se pod peřinu. Kluci se hihňají ještě dlouho poté, co za Černou vránou zaklapnou dveře. Úplně nahý nemá nejmenší chuť vylézat z postele. Navíc je mu docela zima. Zachumlá se do peřiny a navzdory zlomyslnému pošťuchování se pokouší usnout. Už se mu to téměř podaří, když náhle pocítí problém. Přestože byl před chvílí s Honzíkem, chce se mu znovu čůrat. Snaží se to přemoci, ale zanedlouho to vzdá. „Honzíku,“ šeptá směrem k protější posteli, „nešel by ses vyčůrat? Pavlíkův hlas zní

prosebně. Sdílené neštěstí je přeci jen neštěstí poloviční a ve dvou se lépe zvládne. Ale Honzík jen nesouhlasně zavrtí hlavou. Má strach. „Ale já jsem s tebou šel!“ Pavlíkův hlas prozrazuje zoufalství, avšak přes veškerou naléhavost jeho prosby se Honzík obměkčit nenechá. „Já nechci přijít i o kabátek,“ odpoví a otočí se. Na další prosby a přesvědčování už Pavlík nemá čas. Opravdu musí. Vyklouzne z postele a přikrčený, aby jej někdo nezahlédl skrze prosklenou stěnu pokoje, se plíží ke dveřím. Opatrně je pootevře a škvírou vyklouzne na chodbu. Zdá se být prázdná. Stejně jako prve si dlaní schová pindíka, vyklouzne ze dveří a utíká k záchodkům. Tentokrát se mu však proklouznout bez povšimnutí nepodaří. Zdolal sotva polovinu cesty, když se otevrou dveře záchodků a z nich vychází dva velcí kluci z vedlejšího pokoje.

„Proč si ho držíš?,“ ušklíbne se ten starší. „Já.... To....“, blekotá Pavlík a spustí ruku podél těla. Čůrat potřebuje opravdu hodně, pindík je napnutý a trčí mu dopředu. Zatímco se kluci halasně baví, aniž Pavlík přesně rozumí tomu, co říkají, jako naschvál vyjdou ze sousedních dívčích záchodků dvě holky. Jen co jej zahlédnou stát zkroušeně uprostřed chodby úplně nahého s trčícím pindíkem, vyprsknou smíchy a běží na svůj pokoj sdělit tu novinu kamarádkám. Pavlík zrudnul a utekl do úkrytu za dveře záchodků. Vyčůral se, ulevilo se mu, ale dlouho pak ještě přešlapoval po studené dlažbě. Je mu zima, ale bojí se vyjít na chodbu, aby zas náhodou nikoho nepotkal. Zůstat tu ale nemůže. Brzy by jej beztak začali hledat. Kdy by se měl vrátit do pokoje? Až skončí polední klid a na chodbě bude větší pohyb? Odhodlaně uchopí kliku a vyklouzne ven. Tentokrát už naštěstí

Nikoho potkat nemusel.

Polední klid skončil. Děti mohou opustit své postele a jít do herny. Marek s Tomášem se vytratili z pokoje hned, jak to bylo možné. Pavlík s Honzíkem ale zůstali ve svých postelích. Čekalo je velmi dlouhé odpoledne. Čas se nesnesitelně vlekl, ale vylézt z bezpečí svého úkrytu se nechtělo ani jednomu. Odpolední svačinu jim přinesli do postelí, stejně jako těm, kteří v ní zůstávají, protože jim není

dobře. S blížícím se časem večere byl Pavlík stále nervóznější. Černá vrána se už dlouho neukázala. Co když už šla domů a zapomněla jim předtím vrátit jejich pyžama? Večeři by sice také mohli dostat do postele, ale jak by takhle mohl jít po ní na Večerníčka? To si neuměl a ani nechtěl představit. Naštěstí se krátce před večeří ve dveřích pokoje zjevila Ovčí babička s jejich oblečením v ruce.

„Tak se oblékněte, vy dva výtečníci,“ řekla s laskavým úsměvem. Ovčí babičku měl Pavlík rád. Starší sestřička s hustými bílými vlasy mu opravdu připomínala ovčí babičku z pohádky. Poděkoval jí a rychle se oblékl. Na večeři tak mohl jít do jídelny. Jak se k ní však blížil, krok mu stále více váznul. Vstoupit se zdráhal. Jen se objevil mezi stoly, holky si na něj začaly ukazovat a hihňat se. Snášet musel i poznámky starších kluků. „Hele, to je ten kanec, co lítá nahatej po chodbách a obtěžuje holky!“ Zčervenal jako rajče. Večeři rychle dojedl a vytratil se do umývárny. Vrátil se na pokoj a znovu znejistěl. Nebylo by nejlepší už nikam raději nechodit? Pak si ale uvědomil, že starší kluci na Večerníčka nechodí, a tak by od nich mohl mít pokoj a hihňající se děvčata už nějak přežije. Nakonec, když ony přijdou o svoji noční košili, tak jsou hned úplně nahaté, tak co! S odhodláním znovu vykročil do jídelny, která přes den sloužila jako herna a díky televizi večer jako promítací sál. Ve dveřích jej ale zastavila Ovčí babička.

„Pavlíku, myslíš si, že si dnes Večerníček zasloužíš?“ Shlížela na něj sice vlídně, přesto v jejím pohledu bylo něco, co Pavlíkovi vzalo odvahu cokoli namítat. Ovčí babičku měl rád a stejnou měrou ji respektoval. Dobře věděl, že po obědě měl být ve své posteli, že porušil nařízení a zlobil.

„Ne,“ hlesl tiše, otočil se a se skloněnou hlavou se odšoural zpátky do pokoje. Posměšky kolem procházejících dívek ani nevnímál. Zalezl zpátky do postele a umínil si, že zítra bude hodný, aby o Večerníček zase nepřišel. Předsevzetí mu opravdu vydrželo celý den. Usilovně se snažil být vzorným malým pacientem. Po obědě ani nevytáhl paty z postele. Snažil se tak, že si toho povšimla i Černá vrána.

Dokonce se přemohla a pochválila jej. „Zdá se, že ti to včera stačilo, vid’?“, neodpustila si poznámku.

Při večeři snědl všechno, byť krupicovou kaši zrovna nemusí. Odnosl vzorně nádobí, umyl se a natěšený na večerní pohádku se vrátil do jídelny. Nechápal, proč jej Ovčí babička znovu zastavila ve dveřích.

„Ale já jsem dnes nezlobil!“

„Já vím,“ pohládila jej po hlavě, „ale dnes večerníček není.“

„Proč?“ Dožadoval se Pavlík vysvětlení. „Protože dnes je státní smutek,“ vysvětlovala mu Ovčí babička trpělivě. Pavlík tomu ale příliš nerozuměl. Vždyť byl dnes hodný. Chvilí stál zaraženě uprostřed chodby. „Zemřel soudruh Černěnko, nejvyšší představitel Sovětského svazu. Dnes mám pohřeb,“ doplnila na vysvětlenou. Pavlík stále příliš nechápal a vyrozuměl, že dnes Večerníčka doopravdy neuvidí. Nad tou nespravedlností se rozplakal.

„Nebreč, hlupáčku,“ těšila jej Ovčí babička, „soudruh Černěnko byl starý pán, a proto zemřel, víš? Ale neboj se, místo něj přijde někdo další všechno bude v pořádku. Žádná válka nebude.“

Pavlík na ni vyvalil uslzené oči. Nepochopení bylo v jeho tváři čitelné jak ve slabikáři. Proč by měla být válka? A to, že zemřel soudruh Černěnko, už věděl. Než nastoupil do nemocnice, zaslechl, jak tatínek o tom vyprávěl mamince: „To znáš, jak přijde Černěnko do komunistického nebe? Už tam sedí Brežněv i Andropov a Brežněv mu řekne:

‘Přišel jsi jako poslední, tak postav na čtyři kávy!’

‘Proč na čtyři, ’ nechápe Černěnko, ‘vždyť tu jsme jen tři.

‘ Brežněv jen mávne rukou a dodá: ‘Než ji dovaříš, bude tu další!’“

„Já vím,“ vyblekotal Pavlík.

„Proč tedy brečíš?“ zeptala se jej.

„Protože jsem zase přišel o Večerníčka,“ odpověděl jí vzlykající hošík s odzbrojující upřímností, „i když jsem vůbec nezlobil!“

Možná si vzpomenete na starý film *Císařův pekař – Pekařův císař*, s Janem Werichem v roli císaře i pekaře. Film je milá, příjemná komedie o Rudolfu II. a jeho alchymistech za Rudolfova pobytu v Praze (1583 – 1612). Film ho vykreslil jako poněkud přihlouplého, a jeho alchymisty jako podvodníky, ale každý příběh má dvě strany. Je pravda, že mnoho alchymistů byli podvodníci, ale je také pravda, že alchymie byla prastarým odvětvím přírodní filozofie praktikované v Číně, Indii, muslimském světě a Evropě. Hlavním cílem alchymie bylo přeměnit obecné kovy na zlato, vyvinout elixír života a vytvořit kámen mudrců. Nyní víme, že je to nemožné, a mohli bychom se smát naivitě těch, kteří tomu věřili, ale v 16. století to vůbec nevypadalo nemožné.

Zlatá ulička

Tehdejší učenci věřili, že Bůh vede přírodu k dokonalosti. Například jednoduché semínko se může vyvinout v krásnou růži. Běžné kovy rezaví, ale zlato ne. Barva na paletě malíře se promění v krásný obraz. Ale bohužel, věci nevydrží. Růže zvadne, kovy zrezaví, obrazy ztrácejí barvy a lidé umírají. Proč? Dokonalé věci jako zlato nestárne. Takže, pokud dokážeme vyrobit něco dokonalého, vydrží to navždy. Proč tedy nevytvořit dokonalost? Proč nepřeměnit nedokonalý kov na dokonalé zlato? Proč neproměnit nedokonalého člověka, který zemře, v dokonalého, který žije věčně? Ale k tomu alchymisté potřebovali látku, kámen mudrců, který by jim umožnil tuto dokonalost vytvořit. V myslích mnoha lidí tato logika dávala smysl.

Rudolf II. však nezaměstnával pouze alchymisty. Na jeho dvoře byli také opravdoví umělci jako malíři Giuseppe Arcimboldo a Bartholomeus Spranger, anglický matematik a alchymista John Dee a dva nejvýznamnější astronomové té doby, Tycho Brahe a Johannes

Kepler. Astronomie Rudolfa II. byla zvláště důležitá, protože na jeho dvoře astronomové mohli provádět výzkum a byli chráněni před hněvem katolické církve, které se nelíbily jejich heliocentrické myšlenky. Umělci a vědci Rudolfa II. udělali z Prahy centrum kultury a ostrov náboženské tolerance. Byl důvod, proč se Praze říkalo „zlatá“.

Pravděpodobně nejvýznamnějším dílem, které vyšlo ze dvora Rudolfa II., byla kniha s názvem *Astronomia Nova*, kterou napsal Johannes Kepler a vyšla v roce 1609. Poskytl přesvědčivý důkaz, že středem naší planetární soustavy je Slunce, nikoli Země. Ten důkaz byl v přímém rozporu s katolickým dogmatem a bylo to v Praze, místem náboženské tolerance, kde kniha mohla být vydána. Historie této knihy je zajímavá. V listopadu 1572 dánský astronom Tycho Brahe (1546–1601) pozoroval novou hvězdu. To odporovalo současné teorii, že hvězdy jsou stálé a neměnné. Stejná teorie také tvrdila, že Země je středem našeho planetárního systému, ale pozorování Tycha Brahe a dalších tomu odporovala. Astronomie se octla ve slepé uličce a bylo potřeba, aby někdo tyto rozpory vysvětlil. Tím někým byl Johannes Kepler (1571 – 1630). Byl skvělým matematikem a po absolvování univerzity v německém Tübingenu Kepler vyučoval matematiku a astronomii na protestantské škole v Grazu. Tycho Brahe v té době žil v Praze, pracoval jako dvorní astronom na dvoře Rudolfa II. a v roce 1600 pozval Keplera jako svého pomocníka.

Tycho Brahe byl skvělý astronom, ale ne dobrý člověk. Všechna svá pozorování držel v tajnosti a bránil ostatním v jejich použití. Byl také

alkoholik a když v roce 1601 zemřel, Kepler byl pozván, aby ho nahradil. To dalo Keplerovi přístup k pozorování Tycha Brahe a díky svému matematickému talentu odvodil zákony planetárních pohybů, které používáme dodnes. Všechny dnešní vesmírné lety jsou založeny na těchto zákonech.

Na dvoře Rudolfa II. byli i další pozoruhodné osobnosti: malíř Hans von Aachen odrážel Rudolfovu touhu po erotice malbami nahých žen

v elegantních pozicích. Nizozemský sochař Adriaen de Vries vynikal vytříbeným modelováním bronzových odlitků a stal se nejznámějším evropským sochařem své generace. Carolus Clusius, lékař a botanik, byl nejlepší ze všech znalců rostlin šestnáctého století. John Dee byl skvělý anglický matematik, starožitník a astrolog. Tito lidé udělali ze dvora císaře Rudolfa II. víc než jen skupinu podvodných alchymistů.

Je Praha stále ještě zlatá? Mohu jmenovat několik lidí, kteří dokázali, že Praze tento přívlastek stále patří: spisovatelé Franz Kafka, Karel Čapek, Milan Kundera, Václav Havel; básník a nositel Nobelovy ceny Jaroslav Seifert; malíři Jan Zrzavý a Josef Lada; vědec a nositel Nobelovy ceny Jaroslav Heyrovský. Udrželi Prahu zlatou a doufám, že v tom budou pokračovat i ostatní.

David a Batsheba od Hanse von Aachena

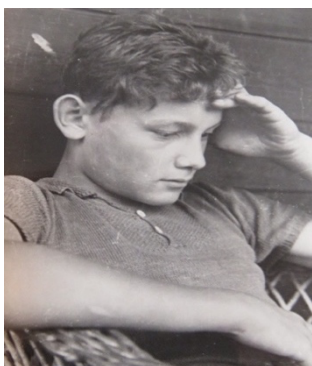
Herkules od Bartholomea Sprangera

Quido modeluje z hlíny

Jan Šuselka

*Jiří Suchý: Dítě školou povinné
dovede to, co my ne,
my jsme sice světa znalí,
my jsme lidé s rozhledem,
ale hrát si jako malí,
to bohužel nesvedem.*

*Co se všechno nestane,
když si dítě zamane,
kuchyně se stane lesem
a štokrdle medvědem.
Já i vy to těžce nesem,
že to taky nesvedem.*

Quido

Život dětí prehistorických lovců a sběračů byl těžký! Neměly žádné hračky, dokonce ani špičatý klacek na kreslení obrázků do písku, nebo provázek, kterým by tahaly kámen za sebou, a představovaly si, že je to pejsek. Malé holčičky musely předstírat, že kusy dřeva oblečené do zvířecí kůže jsou děťátka. Bez hraček se musely spoléhat na představivost. Trvalo tisíciletí, než se to změnilo.

Naši předkové si poznenáhlu domestikovali rostliny a zvířata a stali se zemědělci, vynalezli nástroje ke zvýšení produktivity a vyráběli si zbraně k lovu.

I když nové technologie usnadnily každodenní práce a zlepšily životní úroveň, pro děti se ještě dlouho nic nezměnilo. Hračky byly minimalistické a těžkopádné. A tak předstíraly, že jsou živé, chlapci tím, že poskakovali s figurkami imaginárních bojovníků, zálesáků nebo loupežníků v rukou, možná inscenovali boje nebo lovy. Holčičky kolébaly své panenky, chovaly je a mluvily k nim tenkými hlásky.

Quidova generace vyrůstala ještě předtím, než existovala televize, natož pak tablety a počítače. Bavili se čtením. Měšťáci středního stavu a intelektuálové vlastnili knihy pro všechny věkové kategorie, které si půjčovali mezi sebou. Členové Quidovy rodiny se po večeri rozsazovali do svých oblíbených fotelů a četli.

Hrdinové dospívajícího Quida byli arktičtí a antarktičtí badatelé, také lovci divoké zvěře v Africe, vynálezci jako Thomas Alva Edison nebo bratři Wrightové a cestovatelé po bájném Dálném Východě. Jenom pár let před tím svět stále ještě skrýval mnohá tajemství a na mapách byla prázdná místa, kam se prostě napsalo *Hic Sunt Leones* nebo *Terra Incognita*. Francouz Julius Verne psal první sci-fi knihy koncem 19. století, které byly velice populární dalších 100 let. Všichni znali jeho knihy jako Cesta kolem světa za 80 dní, 20,000 mil pod mořem a další.

Quidova rodina se zajímala spíše o humanitní vědy než o romány, pokud to nebyla klasika. Jednoho dne se Quido začal do knihy o řecké mytologii, nejlepších náboženských bájích kdy napsaných. Staří Řekové a později Římané se považují za zakladatele evropské civilizace a kultury.

Tato útlá knížka podnítila jeho zájem o umění, konkrétně o sochařství.

Když bylo Quidovi 14 let, rozhodl se zkusit modelovat z hlíny během prázdnin. Jeho rodiče měli chatu na venkově, kde obyvatelé tradičně stavěli své domky z místních materiálů. Ačkoli se v okolí nacházely lesy, dřevo bylo příliš drahé, a tak se stavělo z vepřovic. Mohli si je sami vyrobit zadarmo. Na Českomoravské Vysočině je dost jílů a každá vesnice měla obecní hlinišť.

Stačilo nakopat jíl, odstranit kameny a písek, aby byla směs hladší, přidat slámu aby cihly byly lehčí a nechat je vyschnout na slunci. Vypalovat je bylo časově náročné, protože pece byly primitivní, takže pálené cihly se používaly pouze na stavbu komínů.

Chata byla postavená na původním hliništi a tak si vykopat u plotu trochu zbylého jílu, vybral z toho kameny a písek co mohl, přidal vodu, ale ne slámu, aby mu z jeho budoucího výtvaru nečouhala, rukama zadělal hmotu jako těsto na chleba a začal modelovat.

Směs byla špinavá a lepkavá. Quido neměl jiný model než sebe, a tak udělal svoji pravou šlapku stojící na špičce na 15mm vysokém hliněném soklu. Celý výtvar byl jenom 15cm vysoký.

Mokrý hlína byla neposlušná a neustále se nakláněla sem a tam, rozplizovala se a vůbec se chovala protivně. Musel svůj výtvar podepírat krabičkami od sirek, dřevěnými špalíky a klíny. Pravděpodobně existovala lepší metoda, ale Quido o ní nevěděl. Byl to nerovný boj mezi nezkušeným jinochem a zlomyslným

materiálem, který byl odhodlán zmařit jeho ambice stát se druhým Michelangelem.

Ke Quidovu překvapení šlapka nakonec uschla do původně zamýšleného tvaru a polohy, ale soška byla hrubá a měla hrbolatý povrch, protože v hlíně ještě pořád zůstalo plno svinstva.

Neměl přístup k hrnčířské peci, a k velké matčině nelibosti se rozhodl tu věc vypálit na plynovém sporáku v kuchyni. Metoda promarnila spoustu drahého plynu, protože většina tepla unikala do okolí a pálení trvalo dlouho.

Konečně se soška přece jenom rozpálila, ale nestejnoměrně. Přímou nad plameny byla rozžhavená do běla, hned vedle už byla jenom rudá, a na okrajích, ač jistě stále velice horká, zůstala tmavá. Hotový výtvar po vychladnutí přecházel z barvy do barvy jako vázaná batika od žluté do cihlově červené a zpátky do žluté barvy původního jílu.

První pokus byl nečekaně zdařený, možná i o stupínek lepší než dobrý. Mělo to syrový vzhled špatně vypálené cihly také proto, že to nebylo glazurované. Quido tenkrát o glazurách nic nevěděl, kde je koupit nebo sehnat potřebné chemikálie a umíchat si je sám. I tak to byl solidní kousek, anatomicky správný.

Povzbuzen výsledkem Quido pokračoval v modelování a experimentování, i když mu matka vypalování na sporáku zakázala z bezpečnostních důvodů. Rodiče někdy dovedou být velmi nepříjemní!

Hlava

Po prázdninách, zpátky ve městě, směl používat kuchyň jako ateliér, ale až když ženské skončily s vařením.

Když mu bylo 16 let, rozhodl se vymodelovat reliéf svého obličeje. Dnes by se řeklo udělat „selfie“. Věděl, že to bude těžší než cokoli, co doposud vytvořil. Bylo to v zimě a dříve se setmělo. V kuchyni bylo špatné osvětlení, takže podmínky nebyly ideální. Nastavil si několik zrcadel, aby se viděl nejen „en face“, ale také z profilu.

Modelování trvalo několik hodin. Kolem půlnoci měl před sebou obličej mladíka se souměrným obličejem a kudrnatými vlasy na hlavě. Ze všech stran to vypadalo dobře, proporčně správné. Pěkná ústa, hluboko zasazené oči a rovný nos. Ale součet všech částí nebyl Quidův obličej. Nevěděl proč.

Zklamán, zakryl reliéf mokrým ručníkem a šel si lehnout. O několik hodin později se probudil a šel si pro mléko do ledničky. Na stole ležel jeho výtvar, zapomenutý.

Sundal ručník, nehybně nad tím stál se sklenicí mléka v ruce a zíral. Hlína byla stále poddajná. Spontánně popadl špachtli a poněkud neurvale rozryl obličej před sebou. Upravil zorničky očí a tvar rtů a tu a tam udělal pár nových vrásek, záhybů a prohlubní. Trvalo to celých pět minut. Najednou se viděl jako v zrcadle; jeho tvář vyvedená v hlíně. Bylo to dokonalé. Instinkt mu velel do toho dál nevrátit a vrátit se do postele. Spal jako by ho do vody hodi

Reliéf nemohl být vypálen na plynovém hořáku – byl mnohem větší než cokoli, co kdy udělal; a nikdy se neodvážil nechat jej profesionálně vypálit, aby nepraskl.

Měl být motivován rozvíjet své umění dál, dokonce i brát kurzy. Byl však odrazen tím, jak jeho projekt skončil. Nechápal, kde se vzal ten poslední příval energie a inspirace.

Kdyby se měl stát profesionálním sochařem, jaká by byla jeho tvůrčí metoda, myslel si. Stával by uprostřed noci před hromádkou hlíny, se sklenicí mléka v jedné ruce, špachtlí v druhé a čekal na inspiraci, která by už možná nikdy nepřišla zpátky? Byl to jeho poslední pokus modelovat z hlíny po dalších 40 let.

Quido se nikdy nevzdal svého naivního, dětského přístupu k umění. Často je inspirován náhodnými událostmi a vždycky je ochoten experimentovat. Cíl je učit se nová řemesla, výsledné výtvořky jsou vedlejší produkt. Quido si nikdy nemyslel, že má velký umělecký talent, ale udělal zkušenost, že překvapivě mnoho lze dosáhnout experimentováním a vytrvalostí.

Quidův den v Nantonu

Jan Šuselka

Dopoledne 20. listopadu 1944, v 11:30 se rozhoukaly sirény leteckého poplachu. Rodiče popadli malého Quida a rychle seběhli do provizorního protileteckého krytu v činžáku, kde bydleli, který pravděpodobně nebyl stoprocentně schopný je ochránit v případě přímého zásahu.

476 amerických bombardérů letících na sever ze základny ve Foggii v jižní Itálii na cestě k důležitému cíli – německým rafineriím v Blechhammeru ve Slezsku a pracovních koncentráků v jeho okolí. Po cestě přelétaly nad hlavním městem Moravy, která byla za války včleněna do Reichu pod jménem Protektorat Böhmen und Mähren.

Nálet na Brno 11 listopadu 1944

Kvůli špatnému počasí nenašly svůj cíl a musely se vrátit. Na cestě zpátky dvě ze tří jednotek shodily své bomby na Brno. Ve třech vlnách bylo svrženo 1,600 tun bomb, které zasáhly centrum města a část předměstí. Šest tisíc obyvatel se ocitlo bez domova. Na Brno už předtím bylo podniknuto mnoho náletů, ale žádný v takovém rozsahu. Quidova chůva Julinka zahynula tragicky ten den jen o dva bloky dál, když tramvaj, kterou jela, dostala přímý zásah.

Jack R. Myers, pilot bombardéru B-17, vysvětlil po válce: „Pravidlo bylo nepřivést bomby zpátky. Pokud jsme nemohli dosáhnout hlavního cíle, měli jsme si vybrat příležitostný cíl a bombardovat jej.“

Tento nálet je Quidovou první životní vzpomínkou. Byly mu tři roky a osm měsíců. V tmavém krytu, který byl udělán ze sklepa na uhlí, zřetelně slyšel stálý, hluboký hukot těžkých bombardérů letících nad hlavou. Nikdy nezapomněl na dunění a vibrace, způsobené tisíci motorů. Potom se ozvaly výbuchy. První byl velmi hlasitý, a otrásl půdou, na které dům stál. Bylo to velmi blízko, ale další výbuchy byly postupně stále dál a dál a slabší. Otřesy ustaly. Celý nálet trval patnáct, možná dvacet minut.

Hlavní ulice po náletu jen o blok dál připomínala středověkou hradbu s

cimbuřím. Budovy, které zůstaly stát, se střídaly s mezerami vyplněnými sutí, až do infinity.

O čtyřicet let později Quido imigroval s

rodinou do Kanady. Tehdy bylo Calgary stejně velké jako Brno. Calgarští nikdy nemuseli projít válkou, natož zažít nálety, které by nadělaly z řady činžáků cimbuří s mezerami připomínajícími noty pro buben. Po nějaké době se Quidův společenský okruh začal rozšiřovat, často díky zaměstnání. Jednoho dne se setkal se zajímavým člověkem, který poznal válku z druhé strany než on.

Quido byl v prodeji a jeho největší zákazník byl Ken McKinnon, který byl malý postavou ale se zlatým srdcem. Byl to energický muž, stále v pohybu, vždy usměvavý, ale náročný zákazník. Ken vlastnil největší fabriku v Britské Kolumbii, která vyráběla střešní vazníky pro obytné domy a menší průmyslové objekty. Quido a Ken se rychle spřátelili

Ken byl hrdý na to, že když se v roce 1943 přihlásil do Royal Canadian Air Force, lhal o svém věku. Byl jenom sedmnáct a půl let starý. Chybělo šest měsíců. Na svoji žádost se stal kulometčíkem na Lancaster bombardéru přesto, že tito měli mezi leteckými posádkami největší úmrtnost. Proto dělali rychlou kariéru. Smál se, že se cítil nesmrtelný, jako většina teenagerů a na válku vzpomínal jako na nejzajímavější období svého života.

A tak se Quido o čtvrt století později, dílem náhody, setkal s mužem, který byl součástí válečné mašinérie, jež způsobovala osudný hluboký hukot, který se mu tolik vryl do paměti; i když britské Lancastery se v onen osudný den náletu na Brno nezúčastnily.

*Teenage RCAF, zadní střelec Lancastru
Ken McKinnon. Foto Ada Muser*

Městečko Nanton v Albertě leží jižně od Calgary na dálnici č. 2. Je to jedna hodina jízdy autem, 100 km, stejná vzdálenost jako do Canmore. Žije zde něco málo přes 2,000 obyvatel. Hlavní místní turistická atrakce je pravděpodobně nejlepší letecké muzeum z druhé světové války v zemi. Jmenuje se Bomber Command Center.

Je to příjemné místo pro celodenní výlet. Aby toho bylo víc než návštěva musea, Quido se rozhodl začít svoji návštěvu Nantonu snídaní. Napříč přes ulici od Bomber Command Center je obchůdek, který také prodává kávu, ale není to místo, kde se dá jíst.

Quido se zeptal majitelky, kde by se mohl v pohodě nasnídat. Snažila se být nestranná a navrhla moderní restauraci u benzinové pumpy na jižním konci města oblíbenou řidiči kamionů, alternativně kavárnu Georgie's Coffee v historickém centru, která je malebná a vede ji skupina nezodpovědných mladých děvčat. Na otázku, co je její osobní preference, usmála se a řekla: „Georgie's Coffee, samozřejmě!”

To rozhodlo. Quido si kavárnu prohlížel se zájmem. Zabírá celé přízemí skutečně staré zděné budovy. Jídelna je jeden velký otevřený prostor díky mohutnému nosníku táhnoucímu se prostředkem celou její délkou, podpíraným v nepravidelných intervalech sloupy z oloupaných kmenů různých velikostí, a ne

vždycky rovných. Quidu zarazilo, že tloušťka nosníku není po jeho celé délce uniformní pravděpodobně proto, že byl stlučen dohromady z fošen různých délek, jak padly tesařům do rukou, bez ohledu na váhu, kterou má podporovat.

Na druhé straně je budova přes sto let stará, přežila mnoho zim a hlubokého sněhu, tak jako mnoho historických budov na kanadských prériích.

Quido si vybral stůl a byl rád, že přišel brzy, protože během následující hodiny se restaurace téměř úplně zaplnila.

Zařízení v George's Coffee je všehochuť a hodí se na ně rčení „každý pes jiná ves“. Bylo v dávné minulosti s láskou zrenovováno a natřeno obyčejnými latexovými barvami, skrz které někde prosvítá původní lak, jinde holé dřevo. Zákazníci si objednávají jídlo u pultu, za kterým se mihají kuchařky. Jídelní lístek je jednoduchý, ale ve vitrínách na pultě je vystaveno čerstvé pečivo, pozitivně vysoce kalorické.

Quido si chtěl objednat sázená vejce se slaninou a se šunkou, ale shledal, že je připravují pouze na jeden způsob - smažená. Chtěl protestovat, ale vzpomněl si, že i Fordovy známé vozy série T byly k mání v „jakékoliv barvě pokud člověk chtěl černou“ a jak šly na odbyť! Tak se se

smaženými vejci smířil a nebyl zklamaný. Slanina byla dokonale propečená a brambůrky byly domácí, čerstvě usmažené. Byly nejlepší, jaké kdy měl.

Během následující hodiny se kavárna zaplnila do posledního místa. Místní občané mají zjevně vajíčka raději smažená než udělaná na jakýkoliv jiný způsob!

Návštěva Bomber Command Centra byla vrcholem Quidova dne. Museum je vedeno entusiastickými dobře informovanými dobrovolníky. Expozice v předsálí k hangáru jsou profesionálně provedené a zajímavé. Nejsou plné suchopárných statistik, spíše vyprávějí o osobních zážitcích letců, o jejich hrdinství a všude je hodně fotografií. Několik panelů popisuje, jak to vypadalo v zajateckých táborech.

Quido se poučil o technické stránce bombardování, které není tak jednoduché, jak to na první pohled vypadá. Bylo to více komplikované než naložit bomby do letadel, letět kamsi do Německa, tam je shodit a letět zpátky.

Například vyhazování říčních přehrad do povětří vyžaduje speciální fortel. Dělá se to tak, že se z nízko letícího letadla vyhodí sudy plné výbušnin tak, aby setrvačností skákaly po hladině, jako když se házejí „žabičky“, až narazí na hráz. Jindy bombardování vyžaduje preciznost jako například při útoku na nádraží, nebo na ponorkové základny v hlubokých a klikatých

Quido chtěl speciálně vidět zadní kulometnou pozici, kde jeho přítel sedával během náletů. Pochopil, proč kulometčíci museli být malí postavou. Konec letadla byla skleněná bublina s 270stupňovým panoramatickým rozhledem a jako pozorovací stanoviště neměla konkurenci. Jedna z mnoha povinností kulometčíka bylo hlásit pilotovi, co se děje za letadlem, protože na bombardérech nebyla zpětná zrcátka.

Ken zemřel ve věku 92 let, ale Quido na něj často vzpomíná. RCAF s kanadskými chlapci na palubě úspěšně bránila nejen svoji vlast, také mateřskou zemi Anglii, a pomohla osvobodit Evropu od Hitlera. Mnozí za to zaplatili svými životy!

Quido vzpomíná, jak mu Ken jednou řekl: Víš, já jsem byl tehdy mladý a hloupý a statisticky vzato jsem měl být dávno mrtvý. Ale to se nestalo a byly to nejzajímavější a nejintenzivnější léta mého života!“.

fjordech atd. Na takové nálety se posílaly pouze nejzkušenější posádky.

Nejlepší je prohlídka hlavního hangáru, kde mají několik kompletně zrestaurovaných bombardérů, stíhaček a cvičných letounů. Do mnohých se dá vlézt a sednout si na pilotovo nebo navigátorovo sedadlo. Je to ráj pro děti.

V menším hangáru vzadu jsou dílny, kde dobrovolníci renovují letadla, některá téměř od nuly. Restaurátoři musí vyrobit chybějící díly podle zrezivělých nebo ztrouchnivělých částí. Bruno se nemohl zbavit myšlenky, že městys Nanton musí být plný šikovných mechaniků, nástrojářů a truhlářů v důchodu.

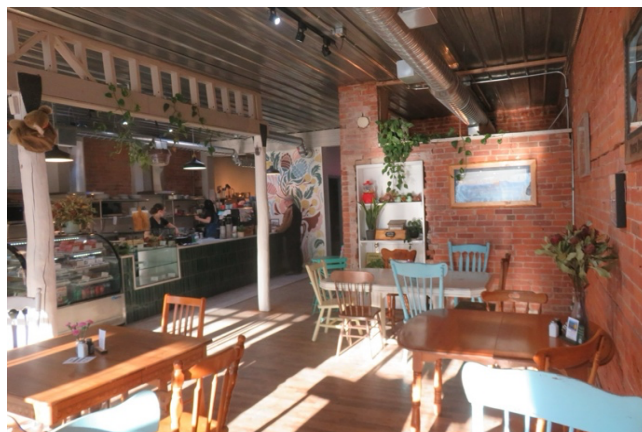
Některá letadla byla vyrobena téměř výhradně ze dřeva, jako například slavné britské De Havilland Mosquito - lépe známé jako „Mossie“ -, která byla velice univerzální a populární letadlo používané jako lehké bombardéry, nebo noční stíhačky, na osvětlování cílů, nebo pro foto-průzkum. Mosquito bylo velice rychlé a mělo obrovský dolet. Konstruované převážně z překližky s jádrem z balsového dřeva se snadněji renovuje a ten den skupina maníků na jednom pracovala.

Quidu zaujal Lancaster bombardér v perfektní kondici, který je největší atrakcí musea. Lancaster není stejné letadlo jako B-17 Flying Fortress, ale má také čtyři motory, které byly více než schopné vytvářet hluboký hukot, který si pamatoval z dětství. Podle Kena mohly Lancastery nést větší náklad než B-17 a byly po všech stránkách lepší letadla.

Dobrá tedy, Kene, Quido už tobě ani tvým spoluvojovníkům nezalívá, že jste v roce 1944 vyděsili tříletého kluka k smrti!

WWII Lancaster Bomber, Nanton Museum.
Foto: Ada Muser

Georgie's Coffe. Foto Ada Muser

Maják

Ivo Jirásek

Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Juan Garcías a pocházím z malého španělského městečka La Línea de la Concepción, přímo na hranici s britským územím Gibraltar. V tom městě jsem se narodil, a když jsem zdědil dům po rodičích, nikdy mě nenapadlo odejít. Můj otec byl policista, a následující v jeho stopách, také jsem se stal policistou. Nemám však žádné bratry ani sestry, a někdy jsem se cítil osamělý. Abych zahnal chmurné myšlenky, často jsem chodíval na procházku k majáku *Europa Point* v Gibraltar, moje oblíbené místo. Je to jeden z mála majáků, který se ve Středozemním moři stále ještě používá, a výhled odtud je úchvatný. Za jasného dne je vidět až k marockému pobřeží Afriky.

Maják je také místo, kde jsem potkal svou ženu. Jednoho dne, když jsem tam šel obdivovat výhled, byl tam další výhled k obdivování: Mladá žena, která se dívala na moře stejně zasněně, jako se často dívám já.

„Pěkný výhled, že? Za jasného dne je vidět až do Maroka.“ Nenapadlo mě říct nic inteligentnějšího.

„Ano, já vím. Chodím sem často.“

To byl začátek. Měli jsme několik dalších schůzek u majáku, pak u mě doma, a za půl roku se Olivia stala mou ženou. Nevím, jestli nás dohromady poutala láska nebo pocit samoty, ale byli jsme spolu většinou šťastní. Jediný problém byly peníze, nebo spíše jejich nedostatek. Ne, že bychom chtěli utrácet, ale příjem Olivie jako servírky a můj plat policisty pokrývaly jen

základní potřeby. Na dovolenou, večeri v restauraci a podobně nezbylo nic. Jediné, co jsme si mohli dovolit byly procházky k majáku. „Kdy už tě povýší a zvýší ti plat?“ byla Olivieina častá otázka a já jsem byl zklamán sám nad sebou, že neumím poskytnout lepší život pro svoji ženu. Někdy mi ten pocit nedal v noci spát, a tak jsem chodíval ven dívat se, jak se světelný paprsek majáku otáčí nad mořem. Pomáhalo mi to uklidnit se.

Ale jedné noci jsem viděl něco zvláštního. Místo plynulé rotace 360 stupňů, světelný paprsek se na okamžik zastavil. Myslel jsem, že maják má nějakou mechanickou poruchu, která bude brzy opravena, ale o několik nocí později se to stalo znovu. To už bylo podezřelé. Možná to nebyla porucha majáku, ale signál pro někoho. Maroko je blízko a vždy tu byly problémy s pašováním

drog. Můj instinkt policisty mě přiměl podíval na místní pláž, jestli tam není něco podezřelého, a nemýlil jsem se. V šeru noci jsem viděl dva muže, jak vykládají balíky z lodí na korbu malého nákladního auta. Pláž je blízko mého domu, tak jsem k ní sešel a nepozorovaně si zapsal poznávací značku auta. Zjistil jsem jméno a adresu majitele, a večer jsem ho navštívil s policejním odznakem v ruce.

„Dobrý den, mohu dál?“

Muž neřekl nic, jen se podíval na můj odznak. Šel jsem dovnitř a sedl si na jeho drahou pohovku v obývací místnosti. „Přišel jsem si s vámi trochu popovídat o minulé noci. Co bylo v těch balících, co jste vykládal?“

„Nevím, o čem to mluvíte.“

„Ale víte. Předpokládám, že ty balíky jsou stále tady. Můžu zavolat policii, aby prohledala váš dům, a bude vás to stát roky vězení. Ale dá se to udělat i jinak.“

„Jak?“

„Že mi převedete peníze na tento účet," a dal jsem mu číslo účtu, který jsem si ráno založil. Částka, kterou jsem chtěl, byla pro mě dost velká, ale pro pašeráky drog zanedbatelná.

„Zítra se na ten účet podívám," pokračoval jsem. „Jestli tam peníze budou, zapomenou na včerejší noc. Pokud ne, můžete očekávat domovní prohlídku," a odešel jsem.

Druhý den tam peníze byly a já jsem se radoval, jak lehce jsem k nim přišel. Část jsem vybral, abych je ukázal Olivii. "Konečně mě povýšili," lhal jsem, a její úsměv mě potěšil. Ale má radost netrvala dlouho. Za několik měsíců španělská bezpečnostní služba zatkla skupinu pašeráků drog, mezi nimi i muže, kterého jsem vydíral. Bylo rozsáhlé vyšetřování, a já jsem se klepal strachy, že ten, kterého jsem vydíral, mě udá. Ale neudal mě, a já si myslel, že z toho vyklouznu. Bohužel se to nestalo. Jednoho dne, když jsem se vracel domů z práce, někdo mě vzal za ruku a řekl: „Dlužíš nám laskavost, že? Ten, kterého jsi vydíral, si tě pamatuje z tvého policejního odznaku.“

Nebylo na to co říct. Šli jsme do nedalekého baru a muž šel přímo k věci:

„Teď si musíš vybrat. Buďto nám budeš prozrazovat údaje o policejních vyšetřováních, nebo tvé vydírání oznámíme policii. Co to bude?“

Vím, co jsem měl říct, ale neřekl jsem to. „Bude to to první," odpověděl jsem.

„Dobře, uslyšíš od nás," a muž odešel.

Takhle se ze mě stal zkorumpovaný policajt. Čas od času mi přišla na mobil zakódovaná zpráva, sešel jsem se se svým drogovým kontaktem, odpověděl na jeho otázky, a na mém účtu se objevily peníze. Zbohatl jsem, ale nebylo mi to nic platné. Nemohl jsem peníze ukázat Olivii, ani si je užít. Ale pokušení bylo velké. Čas od času jsem vzal Olivii na večeři v pěkné restauraci a koupil jsem si auto. Nepotřeboval jsem ho, ale nemohl jsem odolat pokušení, a stalo se to, co se stát muselo. Jednoho dne si mě šéf zavolał do kanceláře.

„Ahoj Juane," začal přívětivě. „Zdá se, že se tvoje životní úroveň zlepšila. Máš nové auto a dopráváš si se svou ženou. Odkud bereš peníze?“

Neřekl jsem nic a můj šéf pokračoval: „Víš, některé informace o našem vyšetřování se donesly k pašerákům drog, a tvoje vysoká životní úroveň mě přivedla na myšlenku. Podíval jsem se na tvoje bankovní transakce a našel jsem tam ten účet. Jak jsi k němu přišel?“

Nemělo smysl zapírat. Řekl jsem mu, jak jsem vydíral překupníka drog, a jak oni mě vyhrožovali, že mě udají policii. „A tak jsem se stal zkorumpovaným policajtem," uzavřel jsem svou výpověď.

„To ti dává dvě možnosti," řekl šéf. „Buď můžeš být obviněn z korupce a skončit roky ve vězení, nebo se můžeš stát policejním infiltrátorem." A pak se mě zeptal stejnou otázku, jakou mi položil můj drogový kontakt, když se mnou poprvé mluvil: „Co to bude?“

Nechtěl jsem strávit roky ve vězení, tak jsem si vybral to druhé. „Dobře, promluvím s příslušným oddělením státní policie," a poslal mě pryč.

O několik dní později se v mé kanceláři objevil nenápadný pán v civilu. „Můžeš mi říkat Danieli“ řekl. Pak mi vysvětlil, co budu muset dělat:

„Budeš pokračovat v kontaktu jako předtím, ale s tajným mikrofonem. Pak se sejdeme, dáš mi nahrávku a já ti dám instrukce, co budeš říkat příště. Až budeme mít dostatek důkazů, zatkneme je a budeš hlavním svědkem obžaloby. Pak tobě i tvojí ženě dáme novou identitu a zařadíme vás do programu ochrany svědků.“

Být policejním infiltrátorem vyžaduje silné nervy. Kdyby můj kontakt objevil mikrofon, stálo by mě to život. Ale to nebylo všechno. Daniel chtěl vědět, proč se můj kontakt ptal určité otázky, ale to já jsem nevěděl a nemohl jsem to zjistit. Jakákoliv nevhodná otázka by mohlo být fatální. Také v Danielově organizaci mohl být další zkorumpovaný policista, který by mě mohl prozradit gangu pašeráků. To všechno mě nahánělo strach a působilo na nervy.

„Co je to s tebou? Proč jsi tak nervózní?“ ptala se mě často Olivie, ale nemohl jsem jí to říct. Naše manželství tím trpělo. Ale nic netrvá věčně, a nakonec přišel den, kdy byl celý drogový gang zatčen a policie Olivii a mě odvezla do bezpečí. Olivia byla vyděšená, ale uklidnil jsem ji. „Už je to v pořádku, je po všem,“ a vysvětlil jsem, jak jsem se stal nejdříve zkorumpovaným policistou, a potom policejním infiltrátorem.

Díval jsem se za ní, dokud nezmizela za rohem, a to bylo naposledy, kdy jsem ji viděl. Teď žiji na odlehlém místě pod jiným jménem a cítím se velmi opuštěný.

Florencie na Labi

Jana Fafejtová

Tak takto nazval Drážďany v 18. století německý filosof Johann Gottfried Herder. A za pravdu mu dali mnozí další. Město je to úžasné, působivé a přeplněné památkami a zajímavostmi tak, že je nad rámec jednoho vyprávění, to celé alespoň trochu přiblížit a městu neublížit. Zwinger, Semperovu operu, Brühlovu terasu, Albertinum, kostel Frauenkirche, katedrálu sv. Trojice, to prostě musíte vidět, to je skoro povinnost. A vidět ještě něco navíc je povinnost také a určitě na to celé nebude stačit jeden jediný výletní den, musíte se sem vracet opakovaně a vždy objevíte něco nového, co za prohlídku stojí! A toto mé následné povídání je výzvou k návštěvě.

„Ale teď jsme v bezpečí. Budu svědkem obžaloby a pak budeme pod programem ochrany svědků,“ řekl jsem.

„Chceš mi říct, že budu muset jít neznámo kam, změnit si jméno a vždy se skrývat?“

„Bohužel je to tak. Tady by to bylo pro nás bylo nebezpečné.“

„Pro tebe by to bylo nebezpečné. Já nejsem do ničeho zamotaná.“

„Chceš tu zůstat? Mohli by ti ublížit.“

„Proč by to dělali? Nebudou vědět kde jsi, takže mě nebudou moci použít jako rukojmí. A ublížit mi bez důvodu by pro ně nemělo žádný smysl. Přineslo by jim to jen komplikace.“

Na tohle jsem nebyl připravený. Miloval jsem svou ženu a myslel jsem si, že i ona miluje mě. Možná ale, že jsem se mýlil. Potom, po mém svědectví u soudu, nás policie chtěla odvézt neznámo kam, ale Olivia odmítla. „Chci jít domů,“ řekla.

„Olivie, pojd' se mnou alespoň k majáku, tam, kde jsme se potkali poprvé,“ prosil jsem. Souhlasila, policie nás tam odvezla, vystoupili jsme z auta a dívali se na vzdálené pobřeží Afriky, stejně tak, jako tenkrát před lety.

„Prosím tě, zůstaň se mnou. Miluji tě.“ Skoro jsem brečel. „Můj domov je tady. Věděl jsi to, když sis mě bral,“ a Olivia se otočila a šla směrem k našemu domu, cestou, kterou jsme

tolikrát chodívali spolu.

Nebudu vám nabízet nějaké podrobnosti o historii Drážďan a celého Sasku. Podrobnosti i s letopočty najdete v knížkách dějepisu a v průvodcích. Upozorním jen na některé, vybrané důležitosti, zajímavosti a vlastní postřehy a historii zjednoduším na strohý výběr, jen takový „tahák“, probíhající v jednotlivých stoletích.

V 11. století v Sasku začíná více než osm set roků trvající vláda slavného šlechtického rodu Wettinů. Krátce po přelomu 12. století jsou poprvé zmiňovány Drážďany, což v jakémsi překladu, jsou lidé pocházející z bažin a lužních lesů. 13. a 14. století znamená rychlý hospodářský a kulturní rozvoj města. Požár v 15. století rozvoji velice ubližuje, asi polovina města je zničena. V 16. století se stává Sasko nejvýznamnější protestantskou zemí v Německu. V 17. století se Fridrich August ve svých necelých třiceti letech stává významným kurfiřtem, později konvertuje ke katolictví a přijímá polskou královskou korunu. Dějiny mu ke jménu přidaly označení „Silný.“ A on opravdu značnou fyzickou silou oplýval. Dokonce si nějaké přelamování stříbrných talířů nechal kdesi zaznamenat, dnes bychom řekli patentovat. A také, pokud si prohlédnete nějaké jeho portréty, tak z něho siláctví přímo číší, většinou je zpodobován na vzpínajícím se bílém, statném koni. V době své vlády se výrazně snaží o rozvoj kulturního, církevního, hospodářského a společenského života v Drážďanech a celém Sasku a daří se mu to. V 18. století pokračuje v započatém úsilí syn, Fridrich August. Významný je rok 1806 – Sasko je královstvím. V roce 1918 král odstupuje a Drážďany se stávají hlavním městem svobodného státu Sasko. Všechno mění druhá světová válka. Války bytostně nesnáším a vše co je s nimi spojené, stejně tak nepatřím mezi ty, kteří pro čtení vyhledávají s oblibou válečná témata. Přesto pro vylíčení toho, co se stalo ve Florencii na Labi, necelé tři měsíce před ukončením druhé světové války, použiji část anotace z knihy Fredericka Taylora „Drážďany.“

„V úterý 13. února 1945 krátce před 22. hodinou se v Drážďanech rozhoukaly poplachové sirény ohlašující nepřátelský nálet. Drážďanští tomu za

předcházejících pět let již uvykli. Výstražné signály totiž téměř pokaždé byly plané. Tentokrát se však obyvatelé mylili. O deset minut později svrhly letouny Mosquite značkovací světlice. Oblohu nad nechráněným hlavním městem Sasku neprohledávaly světlomety. Protiletadlová děla byla z větší části přesunuta na východ, aby pomáhala čelit postupujícím sovětským vojskům. Dvě hodiny poté svrhlo 796 Lancasterů RAF a 311 amerických létajících pevností B 17 na město 4500 tun traskavých pum a zápalného materiálu. Ve strašlivé ohnivé bouři zahynulo nejméně dvacet pět tisíc obyvatel a historický střed města se ocitl v troskách. Zkáza postihla oblast o rozloze mnoha desítek čtverečních kilometrů, kde se nacházelo nesčíslné množství historických pamětihodností a uměleckých děl.“ Florencie na Labi tehdy dodýchala, kromě pamětihodností bylo zničeno i osmdesát pět procent další městské zástavby. Rozdělením Německa v roce 1949 na západní a východní republiky začaly politické, hospodářské a mezilidské problémy.

V roce 1952 se stávají Drážďany, ve kterých se zároveň začíná plošně rozvíjet šedivá panelová výstavba, která má řešit rychlé a levné chybějící bydlení, pouze okresním městem v nově vytvořeném administrativním celku, Německé demokratické republice. Na nic není dostatek síly, odborníků a peněz o to méně na obnovu cenných památek. Přesto už v roce 1953 ke skromným obnovovacím a nelehkým pracím dochází. V roce 1983 se dokonce podařilo znovu v celé kráse otevřít Semperovu operu. V roce 1989 zaniká Německá demokratická republika a s ní komunistický režim a v roce následujícím se konají první svobodné volby. Dosavadní problémy zůstávají, mají jen jiný, otevřenější charakter, první místo bezesporu zaujímají problémy ekonomické.

Kdesi v počátku jsem slíbila jen „zjednodušení celé historie“ a tak si myslím, že to stačí. Bude mi teď velikým potěšením seznámit vás s některými obnovenými, původními pamětihodnostmi a přidat k nim i nějaké zajímavosti další a některé moje postřehy. A tak jsem se pro tentokrát rozhodla, že to bude

Brühlova terasa, Semperova opera, kostel Frauenkirche, mozaika „Knížecí průvod,“ tabáková továrna Yenitze, mlékárna bratří Pfundových a labský most „Modrý zázrak.“

Vydejte se tedy městem! Širokým schodištěm zdobeným sousoším Čtyř ročních období vyjdete z náměstí Schlossplatz na původní hradby, na Brühlovu terasu, umístěnou nad Labem. Skutečně neuvěřitelné místo a neuvěřitelné stavební řešení, původně z doby baroka. Heinrich von Brühl, jemuž se za dílo vděčí, pocházel ze šlechtického rodu, ověnčen hraběcím titulem. Byl vášnivým milovníkem umění, které široce podporoval a rozvíjel. Žil v přibližně stejné době jako August Silný a zřejmě uměl využít kurfiřtovy náklonnosti ke své osobě a v podstatě i jeho vlastní slabosti k umění. Byl neuvěřitelně bohatým a vlivným mužem v celém Sasku. Po dobu dvaceti roků mu také patřila porcelánka v Míšni, a to v době, kdy zde badatel Böttger objevil tvrdý porcelán. Umění mu každopádně bylo niterně blízké, a to po všech stránkách a ve všech jeho podobách. Každopádně existuje dosud i polévková mísa s dekorem, který zcela zakrývá její základní tvar, ale i takovému přebujelému zdobení se tehdy přálo. A navíc byla určena na polévku pana hraběte!

Od roku 1739 kupoval pan hrabě postupně všechny pozemky a stavby v místě dnešní terasy - někde se říká, že se jimi nechával obdarovávat svými kurfiřty - a vybudoval zde obdivuhodný barokní umělecký celek, po asi sto letech později nazvaný „balkónem Evropy“. Až do roku 1814 byla terasa přístupná výhradně šlechtě, teprve od tohoto roku byla otevřena všem ostatním. Vlastní celek terasy, její výzdoba a také bezprostřední okolí prodělaly mnoho stavebních úprav. Největší v konci 19. století, kdy byly strženy i některé budovy z doby šlechtice Brühla a místo nich postaveny stavby, které určily nový bezchybný vzhled na město. Nad terasou se nachází nejstarší renesanční část města. Dnes zde už zbyla pouze jediná dochovaná původní brána, tvořící před přibližně pěti stoletími vstup do kurfiřtského sídla. Pan hrabě Heinrich von Brühl stavbou mohutné terasy předvedl jednoznačně něco, co lze jen těžko popsat slovy. Snad technicky promyšlená vybranost spojená

s vytríbeným citem pro krásu, nádherná možnost neobvyklé a zcela ojedinělé procházky a odpočinku ve výšce nad řekou, tajemné rozhledy do dálek, na řeku i město a pro někoho i navození dávné, snové představy procházejících se elegantních šlechticů, maličko se uklánějících nastrojeným dámám, přesně v duchu společenské etikety přelomu 18. a 19. století.

Brühlova terasa je oblíbeným a vyhledávaným místem všech současných obyvatel Drážďan a samozřejmě turistů. Opět se zde podařilo znovuobnovit jakési vyhledávané a oblíbené korzo. Drážďanští jsou na toto místo velice pyšní a zcela určitě právem. Povšimla jsem si, že v pochozích dlaždicích terasy je dokonce provedené jakési umělecké dílo, znázorňující jednotlivé planety a nápis, který možná s nějakou malou překladatelskou chybou zní: „Drážďany, známé mezi planetami“.

Sejdete-li z terasy, kolem již dříve uvedených sousoší, uvidíte vlevo, jen coby kamenem dohodil, v Augustově ulici, nádhernou mozaiku, pokrývající venkovní stěnu zdejšího paláce v délce více než sta metrů. Stojíte u „Knížecího průvodu“, uměleckého výjevu zobrazující historii Saska po dobu celých osmi set roků. Původně bylo dílo vytvořeno jako freska, ale po několika letech, kdy se u barev začaly objevovat technické problémy, byla nahrazena mozaikou z přibližně dvaceti pěti tisíc kachlíček míšeňského porcelánu v teplých žlutobéžových tónech. Mozaika představuje třicet pět postav kurfiřtů a králů a dalších padesát devět postav. Úplně poslední místečko v průvodu zaujímá postava umělce celého díla, Wilhema Walthera, který se v širokém, černém klobouku zde takto zobrazil. Dlouho jsem si mozaiku prohlížela, a tak vám ještě mohu doplnit, že je na ní zobrazeno mimo jiné, třicet sedm silných jezdeckých koní a mezi postavami jsem objevila jednoho mouřenína a tři děti. A děti nesou jakési květinové věnce.

Docela blízko odtud se nachází monumentální, nepřehlédnutelný kostel Frauenkirche - v překladu má mnoho výrazů - kostel naší paní, kostel paní, Mariánský kostel, kostel panny Marie. Stavbu provedl proslulý německý stavitel Georg Bähr a dokončil ji v roce 1743. Ještě v nedokončeném kostele v prosinci 1736 hrál

Johann Sebastian Bach na varhanách postavených slavným německým varhaníkem Gottfriedem Silbermannem. Budete-li mít štěstí a kostel bude otevřen, ani chvíli neváhejte a vejďte. A budete-li mít štěstí ještě víc, můžete si město prohlédnout z kostelní kupole. Původní stavba se zrodila v době baroka a zcela jistě s přívlastky úžasná, odvážná, krásná, světová. Obrovská kupole zhotovená bez jakýchkoli podpěr představovala vrchol tehdejšího stavitelského umění. Také po mnoho roků se církevní stavba neodmyslitelně podílela na panoramatu celého města. Nálet v roce 1945 přežila, ale pak po dalších asi dvou dnech se zhroutila statika kupole a církevní stavba přestala pro město existovat.

Hodně dlouho po válce setrvávalo mnoho neujasněných názorů, jak s památkou naložit. Mluvílo se o zachování ruiny, mluvilo se o jakémsi otevřeném památníku. Nakonec zvítězil názor kostel znovu obnovit. Stavebně nelehká a finančně náročná obnova začala v roce 1993, v roce 1996 už byla vysvěcena krypta. V roce 2003 zazněly znovu zvony a v roce 2006 povstal největší protestantský kostel v Německu definitivně ze sutin, ve své nové, neuvěřitelné stavební kráse.

Interiér kostela s centrálním uspořádáním kazatelny, trochu za ní ukrytou křtitelnicí, oltářem a nad ním umístěných varhanách, představuje bezchybná pravidla protestantské stavby. Nemám to od sebe, vím to od mé známé, české husitské farářky. Jakmile vstoupíte dovnitř, zmocní se vás dojem, že jste nevešli do kostela, ale do nádherného divadla nebo koncertního sálu, protože i zdejší uspořádání lavic, do určité míry respektuje centrální kruhové vybavení, a hlavně do výšky celé stavby jsou vetknuté jakési vyzdobené balkony a menší lóže. Alespoň já jsem si tam, tak připadala. A ještě jedna zajímavost. Mnoho roků bylo možné za oplocením staveniště vidět vyrovnané a očíslované původní kostelní kameny. Všechny byly postupně do stavby začleněné, lze je rozpoznat, protože mají odlišnou, tmavou barvu. Němci milují kulturu, a to o to víc, čím je jí větší sousto a čím více se jim jeví světovou. Jako důkaz tohoto tvrzení lze uvést úžasnou drážďanskou stavbu Semperovy opery.

Objednávku na stavbu opery získal v roce 1838 architekt Gottfried Semper, kterému se podařilo vytvořit vysoce reprezentační kulturní dílo, proslulé i nad rámec samotného Německa. Roku 1869 však budovu zničil požár. V následujících letech 1871 až 1878 operu obnovil Semperův syn Manfred v novorenesančním a novobarokním stylu, s interiéry architekta Schillinga. Znovu se tak spojila sláva Drážďan s hudební tradicí opery a s významnými jmény skladatelů, hudebníků, dirigentů a sólistů. jako Weber, Wagner, Strauss, Ernestine Schumannová a dalšími. Po druhé světové válce se opera stavěla potřetí, obnova byla dokončena roku 1983. Operní dům se opět právem zařadil k nejkrásnějším svého druhu v Evropě.

A protože jste toho už dost prochodili, dost viděli a ručičky hodin začínají pootáčet odpolednem, zvu vás na oběd. Moc zkušeností s německým menu nemám, každopádně základ jídla tvoří všechny druhy masa i včetně zvířiny, a to v nejrozumnějších úpravách, v oblibě jsou také uzeniny, tlačanky, párky, vuřty, vepřová kolena, klobásy, paštiky, šunky. A samozřejmě hodně masem a uzenkami naplněná, známá polévka z jednoho hrnce. Němcům patří v Evropě prvenství v množství snědeného vepřového. Přílohy jsou podobné těm českým i včetně knedlíků. Ve značné oblibě jsou zde knedlíky plněné různým masem. Skoro nikdy nesmí chybět přílohové zelí. Každopádně Němci samotní už moc silně kalorické stravě neholdují a vyhledávají ji zde především turisté. Německá kuchyně má hodně regionální charakter a vůbec není pravdou, že není nikterak dobrá. Tuhle pověst si nezasluhuje.

Němci rádi pijí jak víno, tak pivo a svoje pivní festivaly považují za mimořádně zdařilé společenské události. Mnozí pivaři si rádi přidávají do piva limonádu. Chutná jim to. Také jsem to zkusila, chutnalo mi to. Německá kuchyně oplývá nepřehlednou nabídkou dobrého chleba a pečiva i včetně známých preclíků. Kávu si každopádně dopřejte v některé ze zdejších cukráren, ale žádný zázrak neočekávejte! Nevybírejte pro káfkování jen nějaké bistro v některém z obchodních center – čím je centrum větší, tím zde bývá většinou káva méně dobrá. Najít klasickou kavárnu je zde docela

problém. Ve sladkostech se nelze zmýlit. Němci jsou vybíravě na nich závislí. Připomínám, že třeba máslová štola se narodila přímo v Drážďanech a vlastní dokonce ochrannou známku, marcipánové dobroty v Lübecku a perníky v Norimberku, německý štrúdl také nemá chybu.

Moc se teď ještě těším, jak vás seznámím s úžasnou zajímavostí velmi pozoruhodného jména a tou je Yenidze, bývalá továrna na tabákové výrobky. Nachází se poblíž mostu Marienbrücke a koncem 19. století ji vymyslel mladý, všestranně erudovaný německý obchodník Hugo Zietz se svými tureckými obchodními partnery. Přesný rok stavby se mi nepodařilo zjistit, některé prameny hovoří o roku 1908 a jiné 1909. Každopádně to bylo v době, kdy podle určitého městského nařízení platil v Německu zákaz stavět v uvedeném místě jakékoli stavby typu továren. Takže doutníková továrna byla postavena ve stylu arabské mešity, s komínem znázorňující minaret. Stavební pojetí tabákové továrny se stalo jedinečnou kuriozitou. Zcela neobvyklou stavbu provedl architekt Martin Hammitzsche, kterého později za tuto „troufalost“ dokonce vyloučili z jakéhosi odborného seskupení dalších německých architektů. A to zvláštní jméno Yenidze? Pochází ze severního Řecka, kde se v lokalitě stejného jména pěstoval tabák a dodával především do Drážďan. Tehdy však místo tabákových plantáží patřilo ještě k Turecku. Z továrny se později staly sklady a následně kanceláře. Druhá světová válka stavbu zničila. Naštěstí byla obnovena a v roce 1996 znovu otevřena i včetně stylové orientální restaurace, umístěné v mohutné kupoli. Kolem kupole je obrovskými písmeny proveden opakovaně název Yenidze-Yenidze-Yenidze. A také sem tam, zahlédnete v ozdobě budovy, zlatý turecký půlměsíc. Obnovená stavba je na seznamu technických památek. Stála jsem pod tou kupolí, bohužel nebyl v provozu výtah, tak se s vámi nemohu podělit o výškové dojmy a pohledy na město. A ta lokalita, ve které zdobená bílá budova stojí, se mi moc celkově nelíbila, taková obyčejná, trochu pustá, jakoby průmyslová.

A když už jsme u těch technických památek, přidám ještě jednu a tou je ocelový most

Loschwitzer Brücke, kterému se však jinak neřekne než „Modrý zázrak“. Most přes Labe byl postaven v roce 1893 a má v Evropě prvenství v tom, že nebyly použity žádné podpěrné pilíře. Brzy po natření zelenou barvou se však tato změnila na modrou a odtud ten zázrak! Když si tohle přečetl, můj bratr, řekl: „předpokládal bych, že to bude obráceně – z modré na zelenou.“

Na začátku jsem slíbila koktejl zajímavě a dráždivě z Drážďan namíchaný a svému slibu dostojím. Přimíchám povídání o Pfundově mlékárně, o které všichni Drážďanští tvrdí, že je nejkrásnější na světě. Porovnat to neumím, ale asi pravdu mají, je úžasná. Je v ulici Bautzner v čísle 79 a se svým vývěsním smaltovaným štítem ji nelze přehlédnout. Navíc má v proskleném výkladci nápis „Dresdner Molkerei Gebrüder Pfund“. Založena byla farmářem z vesničky Reinholdhaimu, Paulem Gustavem Pfundem v roce 1880. Později se k němu přidal bratr a ještě později dva synové. Podnikavá rodina dokázala nemožné. Byli první, kteří nabízeli pasterizované a později kondenzované mléko a nepřeborné množství mléčných výrobků. Postupně se zakladatel vypracoval do role uznávaného velkopodnikatele ve svém oboru. To, že tomu tak bylo, není asi nic tak nemožného, ale obchod v čísle 79, jeho návržení, výzdoba interiéru je něco, co se běžnostem zcela vymyká. Celý prostor obchodu je proveden z nádherných ručně malovaných, původních porcelánových kachlíček, všechny stěny, strop, obklady, desky pultů, skříně a další vybavení. V barvách mozaiky převládají modrá a bílá, nechybí samozřejmě zlatá, v motivech jsou nepřeborná množství andělíčků, zvířat, ptáků a květin. Nevěřicně se díváte, zda se nenacházíte v nějaké umělecké galerii, ale není tomu tak, nejste ve Zwingeru, jste opravdu v mlékárně, ve které se prodávají mléčné výrobky. Kromě vlastní mlékárny je ještě v patře restaurace a obchůdek se suvenýry, to nejkrásnější je ale bezesporu mlékárna v přízemí domu. Nálet konce války přežila. V roce 1972 byla znárodněna a slabě fungovala do roku 1978, kdy byla definitivně zavřena. V letech 1989-90 se ji podařilo rodině

Pfundových získat zpět a v roce 1990 znovu v plné kráse otevřít.

Myslím, že jsem vám snad poctivě namíchala dobrý koktejl i s trochou mléka a že vám chutnal. Možná, že zcela na závěr neuškodí, přidat, několik maličkostí o německé povaze.

Tak jednak milují kulturu a na Goetheho si nikdy nikým nedají sáhnout. Považují ho za svého Shakespeara. Vyhledávají účast v nejrůznějších spolcích a jejich činností věnují hodně svého volného času. Hlásí se k lidovým tradicím, milují svátky, trhy a nejvíce asi ty vánoční, na těch nikdy nechybí. Dovolená je pro ně časem, na který se neuvěřitelně těší. Mají celoživotní obdiv k autům, vlastně k jejich jednotlivým značkám. Chorobně se bojí o své zdraví a stejně chorobně o ně pečují, proto jsou také stále ve Pro dnešek je to tedy všechno. Já si teď jdu uvařit svoje silné české kafe, škoda, že si k němu nemohu dát moc dobrý koláč, hodně typický pro Drážďany „Eierschecke“. Příště může být jiný povídací koktejl, třeba výlet do Mísně historickým kolesovým parníkem. Už se těšte se mnou!

všech našich lázních. Dobře se oblékají a obouvají. Jsou přátelští, ve své většině velmi pracovití, mají značný smysl pro toleranci. Jsou tak dochvilní, že jsou vlastně všude první, až je to někdy docela obtěžující. Ve své zemi pečlivě dodržují nastavená pravidla, za hranicemi to už tak neplatí, tady hned přimáčkнуть víc nohu na plynový pedál. Jsou dost posedlí životním prostředím – kdyby nemohli třídit odpad, budou nešťastní. Senioři vytvářejí určitou elitní třídu, které opravdu téměř nic nechybí, přesto mají ve svých výrazech nastavenou jakousi nepatrnou, dokonale hranou zatrpklou. Němci povětšinou nemají rozmazlené děti. Dnešní Drážďany už nezní jen německy, je zde docela silná směsice i jiných jazyků, ale takový už je život a nejenom tady.

Drážďany 15. února 1945

Drážďany dnes

Nemůžeš mít všechno

Ivo Jirásek

Martin si chtěl usnadnit život, a proto hledal bohatou ženu, která by ho vydržovala. Bydlel by u ní v pěkném bytě, brala by ho na dovolené a platila za něj účty. Zatím ji však nenašel. To neznamena, že Martin byl neúspěšný u žen. Naopak. Díky jeho atraktivnímu vzhledu, veselé povahy a okouzlujícímu úsměvu se mnohým ženám líbil. Žádná však nebyla

bohatá a žádná ho nechtěla vydržovat. John uvažoval stát se gigolem, ale zavrhnul to. Zůstal by se stárnoucími opuštěnými manželkami, které jejich manželé vyměnili za mladší modelky, a to by se mu nelíbilo. Martin chtěl být vydržován bohatou mladou ženou, ale ta se zatím neukázala. Jediný, který se o Martina staral, byl on sám.

Povolání nejvíce podobné gigolovi je sňatkový podvodník, ale to není práce na plný úvazek. Musí být doplněna něčím skutečným, něčím, co přinese dost peněz k vytvoření představy mladého muže toužícího po lásce. Díky svému příjemnému vzhledu a milému úsměvu, pro Martina se hodila práce obchodního zástupce, a rozhodl se stát obchodníkem s realitami. Absolvoval požadované kurzy, získal licenci a přijal práci v realitní kanceláři. Ale jeho první setkání s klienty nebylo nijak úspěšné. Byl to ‚den otevřených dveří‘, lidé si prohlíželi byt, když tam vešel starý pán s malým vnukem. Ignoroval nápis ‚vstup jen pro dospělé‘, kluk pobíhal po bytě a klopýtl o nohu jiného zákazníka. Upadl, praštil se do hlavy, tekla mu krev, kluk křičel, starý muž vyhrožoval, že bude Martina žalovat, a zákazníci odešli. Nebyl to nejlepší začátek kariéry, ale později, díky své milé osobnosti, se z Martina stal dobrý obchodník. Ale to ho nepřiblížilo k cíli stát se vydržovaným mužem. Žádná žena kupující byt nebo dům by neopustila manžela kvůli prodávající realit. Proto zahájil další fázi svého plánu a napojil se na některé ze seznamek, kterých je na internetu dost.

Jana Martina neznala, ale kdyby ano, dokonale by mu rozuměla. Stejně jako on, hledala někoho, kdo by se o ni postaral. Bohatý muž, s kterým by žila v pěkném domě, který by ji bral na dovolené a který by platil účty. A stejně jako Martin, ani ona ho zatím nenašla. Mezitím žila se svými rodiči a pracovala jako sekretářka u reklamní agentury. To jí nedalo moc příležitostí potkat toho, kterého hledala. Nikdo ze zaměstnanců agentury by neopustil svou ženu kvůli sekretářce. Proto, stejně jako Martin, se rozhodla zkusit štěstí u seznamek, a po několika neúspěšných pokusech našla, co hledala: Martin Novák, 32 let, majitel realitní kanceláře, hledal životní lásku. Byl tam obrázek pohledného muže, který vypadal

mladší než uvedený věk. Martin si přidal pár let, aby jeho tvrzení bylo věrohodnější. Jana mu odpověděla, představila se jako ředitelka reklamní agentury a poslala mu svoji fotku. Vyměnili si pár e-mailů, zjistili, že bydlí ve stejném městě a rozhodli se sejít. Po obvyklých zdvořilostech se Jana zeptala:

„Řekl jsi, že hledáš lásku svého života. Co tím přesně myslíš?“

„Chci ženu, kterou budu milovat a starat se o ni.“

Pro Janu to znělo perfektně, tak pokračovala v otázkách.

„Předpokládejme, že jsem ta žena. Co bys ode mě čekal?“

Martin nemohl říct ‚Čekal bych, že budeš platit účty‘. Místo toho řekl:

„Očekával bych, že mě budeš milovat,“ a pak byla řada na něm se ptát:

„A co ty? Proč jsi odpověděl na můj inzerát?“

Jana nemohla říct ‚protože chci, aby ses o mě postaral‘, proto řekla:

„Protože hledám muže, který by se mnou jednal jako s rovnocenným partnerem, ne jako s ozdobou svého domu.“

‚Jednat jako s rovnocenným partnerem‘ znamenalo zaplatit polovinu účtů. Martin cítil, že se blíží k polovině svého cíle. Oba byli se svým prvním setkáním spokojeni a rozhodli se ve známosti pokračovat.

Martin vydělával dost peněz, aby si mohl dovolit dobré auto a malý, ale pěkný byt. Proto mohl alespoň prozatím předstírat, že je bohatý majitel nemovitostí. Když se Jana zmínila o jeho malém bytě, pozval ji na víkend do, jak tvrdil, jeho chaty na okraji města. Pravda byla, že agentura chatu prodávala a Martina určili jako prodejce té nemovitosti. Měl klíč a očekávalo se, že ukáže chatu potenciálním zákazníkům. Jana rozhodně potenciální zákaznicí nebyla, ale to Martinovi nebránilo, aby jí tam nabídl romantický víkend. „Bude se ti to líbit,“ slíbil. Myšlenka romantického víkendu Janu lákala, a když v

pátek odpoledne dorazili, nebyla zklamaná. Dřevěný srub byl luxusní, dobře vybavený, a měl dokonce i saunu. „To je opravdu tvoje?“ zeptala se, a Martin se jen usmál. Nemohl říct: „Kéž by“. Udělali si večeri, šli do sauny, a noc byla ještě lepší. „Říkal jsem ti, že se ti tu bude líbit“ řekl Martin, když se ráno probudili. Leželi líně v posteli, nebylo kam spěchat, když najednou Martin uslyšel otvírání hlavních dveří. Rychle se oblékl, seběhl dolů a uviděl, jak dovnitř vchází čtyřčlenná rodina.

„Co tady děláte?“ vykřikl.

„Můžu se tě zeptat to samé,“ řekl muž rozzlobeně.

„Tato nemovitost je na prodej,“ zamumlal Martin. Nevěděl, co jiného říct.

„To vím taky, dal jsem ji na prodej. Ale mezitím ji používám na víkendy.“

Jana už také byla dole. „Co se tu děje?“

„Musíme odejít,“ řekl Martin. Rychle si sbalili věci, naložili je do Martinova auta a odjeli.

Povzdech starého dědy:

Znám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les.

Tam chodí víly tančit, a nahoře jsou bez.

Nahoře bez a dole jen tak,

je mi to však houby platné, neb špatný už mám zrak

„Říkal jsi, že ten srub je tvůj!“ Jana vypadala stejně rozzlobeně jako skutečný majitel chaty. Martin neřekl nic a Jana pokračovala. „Lhal jsi mi a předpokládám, že lžeš i o vlastnictví té agentury. Nemám pravdu?“

Znovu bylo ticho a pak Martin zamumlal: „Asi mě už nikdy nebudeš chtít vidět.“

Ted' byla řada na Janě, aby chvíli mlčela, a pak řekla: „Nejsi jediný, kdo tady lže. Nejsem ředitelkou reklamní agentury. Jsem jen sekretářka.“

Martin nebyl překvapen. Jana nevypadala jako ředitelka důležité firmy.

„Ale bylo nám spolu dobře,“ řekl.

„Ano, to je pravda. Cítili jsme se spolu dobře, ale nenašla jsem muže, kterého hledám.“

„Nemůžeš mít všechno,“ uzavřel diskusi Martin.

40 let v Canmore

Eva Žídková

Až letos vyjdou Calgarské listy v červnu, bude to přesně 40 let, kdy jsme dorazili do Canmore, a už zde zůstali. Pro krajany, kteří opustili Čs v roce 1968 to ovšem není nic významného, ti už toto výročí dávno překonali. Pro nás ale, kteří jsme byli pomalejší v rozhodování a zůstali v Čs do naší čtyřicítky to znamená, že jsme zde již víc než polovinu našeho života.

O tom, jak se nám Canmore za těch 40 let změnilo jsme již psala, a tak jen vzpomenu naše putování, které zakončilo právě tady.

V roce 1982 již západní země nebyly nadšené utečenci z Čs a vůbec východních zemí, kterých ale stále přibývalo. To byl právě rok, kdy jsme se

rozhodli odejít. Kyselé deště, které tehdy v Čs vrcholily, nám spálily náhorní lesy Jeseníků, kde jsme žili, za jedinou zimu. Neviděli jsme žádné východisko, možnost zlepšení nebo kam jít jinam, ze všech koutů republiky byly stejné nářky. A pochopitelně, netrpěla jen příroda, zdravotní následky odnášel i člověk. A my chtěli vychovávat naše děti a radovat se ze života! A tak jsme se vrátili k myšlenkám z roku 1968-odejít z republiky. Posledním impulsem byla „nabídka“ komunistické strany (nebo spíš „tlačénka“), kdy jsem dokonce dostala termín k rozhodnutí.

Aby celá rodina vyjela do zahraničí, to nebylo jednoduché. Vlastně byla jen jedna možnost, jet

do Jugoslávie na dovolenou, a to s Čedokem. Opravdu se nám podařilo zajistit koncem léta termín, a to dokonce s vlastní dopravou, protože pro ohromný zájem republika neměla dost autobusů. Také se ale vědělo, že tak utíká největší počet lidí, a tak jsme oba s manželem museli projít tvrdými kontrolami v naší práci.

Povedlo se, jen nám žel sebrali naše normální cestovní pasy a nahradili šedými pasy, platnými jen v Jugoslávii. I pro přejezd Maďarskem jsme museli mít zvláštní povolení.

Nechci podrobně popisovat naše problémy s cestou za „železnou oponu“, (vše jsem to popsala v knížce „Náš sen byla Kanada“), jen snad vzpomenu, že jsme museli přejít hranice do Rakouska pěšky a stejně pak i do Německa. To když nás v Rakousku u Salzburgu zadrželi celníci a chtěli poslat zpět „šupem“ do Čs. Nakonec jsme se ale dostali do Německa, do Bavorska-předhůří Alp. Nebýt nervů s problémy se dostat do Kanady, byla by to nádherná dovolená.

Kanada nás ale nevzala, prý v té době byla v našem oboru velká nezaměstnanost (jsme oba lesáci). Později v Kanadě jsme zjistili, že to platilo jen v Ontáriu. Takže jsme museli najít sponzora, co se nám později podařilo díky mému spolužáku z vysoké školy a k němu se musela přidat ještě nějaká organizace, kdy se nás nakonec ujala Čs. Společnost v Torontě. U sponzora jsme museli zůstat rok, kdy Petr pracoval u spolužáka v jeho „landskaping“ a my s děckou a psem (ano odešli jsme i se psem) žili na chatě asi 100 km SZ od Toronta. Petr si pak v zimě udělal jazykový kurs, na který měl nárok jen jeden z nás. To už jsme ale sháněli práci na další rok, ale nakonec, přes všechny naše pracně psané žádosti, nám zase pomohla jen známost. Sehnali jsme práci u čerstvě otevřené pily v SZ Ontáriu, asi 200 km Z od Thunder Bay. Petr dostal opravdu kvalifikovanou práci, dohlížet a řídit tři skupiny dělníků, kteří pro pilu káceli a svázeli dřevo, já pomáhala v kuchyni kempu, protože pila byla ještě dalších 10 km od městečka Ignace (tehdy 2,5 tis. lidí). Hned ale na začátku bylo vidět, že to s organizací pily jde dolů, dělníků ubývalo, nakonec Petr musel pomáhat i na pile, až majitel po vánocích

zbankrotoval a pilu zavřel. Našli jsme ještě na pár měsíců sezonní práci (tomuto výrazu jsme tehdy vůbec nerozuměli, já tak, žel, ale pracovala ještě dlouho pro provinční lesy v Albertě) u vládní odbočky lesů. To už jsme se ale sami přesvědčili, že nemá smysl čekat, jak nám lidé radili, na nabídku práce z AB nebo BC, kam jsme chtěli dorazit kvůli horám. Že je lepší se tam vydat a práci shánět přímo na místě. A tak, když děcka skončila školu, naložili jsme náš starý truck s kempem na korbě a vydali se na západ. Poznali jsme tak trochu Kanadu, ale my již spěchali s cílem dostat se do hor. Já měla příslibenou práci v Banffu, sice jen uklízení v Banff Centru, ale na plný úvazek. Petr dostal kladnou odpověď z provinčního parku. Jenže tady jsme zase doplatili na naší neznalost poměrů. Tím, že nenastoupil hned na jaře, práci ztratil a vlastně nesehnal nic až do dalšího jara (a to jsme ještě nevěděli o možnosti zažádat o podporu v nezaměstnanosti).

Hory nás ale nadchly! Ten prudký přechod z prerie do hor nás okouzluje do dnes. A to už dnes víme, co je za každým vrškem a kam vedou všechna údolí kolem nás.

V Banffu práce opravdu vyšla, jenže na bydlení nám připadal Banff se všemi turisty velmi rušný, a tak jsme se rozjeli do Canmore (tehdy 3,5 tisíc obyvatel). Tady se nám opravdu líbilo. Nájem jsme ale nesehnali, až nám známá poradila podívat se po „mobile house“ v trailer parku. Tam jsme vydrželi víc než 3 roky, kdy jsme, těsně po Olympiádě, koupili náš dům, kde jsme, (ovšem s velkým předěláváním), dodnes.

Hory jsme si ale opravdu užili! At to byly delší procházky, celodenní výlety nebo výlety přes jednu, někdy i několik nocí, vždy nás nadchly.

Někdy jsme stanovali, někdy si zajistili chatu ACC (Alpine Club of Canada), později, když jsem pracovala pro národní park Banff, jsem si mohla půjčit chatu strážců parku. Dnes již tak dlouhé výlety nepodnikáme, ale denně si tak uděláme delší, obvykle dvouhodinovou procházku do našeho okolí a jsme moc rádi, že již víme, kam jít a nikoho nepotkat, i když se v Canmore ani nedá zaparkovat pro množství turistů.

Na přejezdu do Alberty:

....a nic víc

Čas od času navštívím lékaře, nechám se vyšetřit, protože i lékař musí z něčeho žít. Potom jdu do lékárny pro léky, protože i lékárník chce žít. Následně ty léky vyhodím do koše, nebo vyleju do kanálu – protože i já chci žít.

.....
Lékař k pacientovi: “Pane Nováku, doufám, že nekouříte a ani nepijete. Máte tak silnou vůli?
“Ne, tak nízký důchod“.

.....
“Pane doktore, jsou ryby skutečně tak zdravé?” “Samozřejmě, u mě se ještě žádná neléčila“.

Všem našim předplatitelům, členům sdružení a dárcům děkujeme za stálou podporu práce redakční rady Calgarských listů a našeho výboru Českého a Slovenského Sdružení v Calgary. Cena předplatného za posledních 15 let nebyla zvýšena díky finančnímu příspěvku MZV a štědrým peněžním darům spokojených čtenářů.

Náklady na vydávání tištěných CL se značně zvýšily a současné předplatné je nepokryje. (jeden výtisk

Roční předplatné Calgarských Listů \$ 25.00 za tištěný výtisk,

nebo \$15.00 za elektronicky PDF. Pošlete vaší email adresu redaktorovi "Calgarských listů":

ijirasek@ucalgary.ca

Předplatné Calgarských listů červen 2025

Jméno	Platba	Datum - Popis a poznámka
Bozděch Eva	40.00 šek	10.04.25 předplatné
Cihal Jan	25.00 šek	03.24.25 členství
Costello Susan	25.00 šek	03.17.25 předplatné
Cvach Jerry	25.00 šek	29.03.25 členství
Drápal Drahoš	20.00 cash	15.04.25 předplatné
Dulina Jozef	20,00 šek	27.01.25 předplatné
Hejtmánek Marie	20.00 šek	27.03.25 předplatné
Holder E/Lacko M	25.00 cash	03.04.25 členství
Just Václav	25.00 cash	03.04.25 členství
Kabátek Vera	30.00 šek	03.21.25 předplatné
Kellner Michal	25.00 šek	02.04.25 členství
Klokočka Eliška	50.00 šek	04.04.25 Předplatné
Kloud Vašek	25.00 cash	03.04.25 členství
Korner Ernst	40.00 šek	25.03.25 předplatné + 15dar
Lehar Vera	30.00 šek	30.03.25 předplatné +5 dar
Matuš Vladimír	50.00 šek	14.05.25 předplatné +25 dar
Neveselý Drahuška	25.00 cash	03.04.25 členství
Poremský Alena	25.00 cash	03.04.25 členství
Soska, Maria	20.00 šek	26.03.25 předplatné
Stolz Eva	20.00 cash	15.04.25 předplatné
Šťastná Věna	25.00 šek	03.22.25 předplatné

Oznámení:

Zkontrolujte prosím datum platnosti předplatného Calgarských Listů. Je na štítku adresy na obálce. Pokud je prošlý, další čísla byste už nedostávali.

Dopisy čtenářů: Rád si přečtu vaše názory. Poznámky, připomínky, návrhy a podobně mi pošlejte na e-mail: ijirasek@ucalgary.ca

Ivo Jirásek

Dám zadarmo knížky o lovech a přírodě (v češtině). Autoři V. Kropp, který píše hlavně o Beskydech, P. Sztwiernia, Rudolf Luskač, Jiří Krivánek, Jan Kozák. Eva Žídková, evazidek@icloud.com

DŮLEŽITÉ ADRESY

Naše poštovní adresa je uvedena i na titulní straně –
Czech and Slovak Association of Canada,
Calgary Branch, 243- Queensland Rd.
Calgary, AB, T2J 3S1

Webová stránka : web: cssk.ca
E-mail: calgary@cssk.ca

.....
Czech Embassy Ottawa, Ontario, tel. 613 562 3875, ottawa@embassy.mzv.cz
Cooper St. K2P 0G2
Ottawa, Ontario,
.....

Generální konzulát České republiky v Torontu:

2 Bloor Street West, Suite 1500

Toronto, ON, M4W 3E2 Tel: (416) 972 1476

E-mailová spojení na Generální Konzulát Toronto od 18.12.2023 jsou:

obecná adresa: toronto@mzv.gov.cz

adresa pro sjednávání konzulárních schůzek: toronto.appointment@mzv.gov.cz

vízové dotazy a schůzky: toronto.visa@mzv.gov.cz

Webová stránka je www.mzv.gov.cz/toronto

V zájmu zachování kontinuity v komunikaci však zůstaly dosavadní e-mailové adresy

s doménou @mzv.cz funkční a zajistí doručení e-mailů do nových schránek

s doménou @mzv.gov.cz ještě dalších 10 let, tj. do 17. prosince 2033.

Více informací na [Přechod webu a e-mailů GK pod doménu mzv.gov.cz](#) | [Generální konzulát České republiky v Torontu](#)

Jerry Jelinek - H. Consul General of the Czech Republic

Suite 105, 10655 Southport Rd SW, Calgary Alberta, T2W 4Y1 tel.: 403 269-4924

email: calgary@honorary.mzv.cz , jelinekjerry@gmail.com

.....
Slovak Embassy, Ottawa, Ont. 50 – Rideau Terrace, K1M 2A1, tel. 613 749 4442

Po-Št 8 – 16,15 hodin Pia. 8 - 15,00 hod. email : andrea.dankaninova@mzv.sk

.....
Honorární konzulát Slovenské rep. 450 – Pine Creek Rd. – Heritage Point, AB, T1S 4J9, south of Calgary. Tel : 403 266 2760 Fax: 403 256 1413 - Dr. Eva Hadzima, veterinární klinika 603 401 4661

Zde odstříhnete.....

PŘIHLÁŠKA ZA ČLENA SDRUŽENÍ - PŘEDPLATNÉ CALGARSKÉH LISTŮ.

O-----Jsem členem. Přikládám šek na \$30.00 za rodinu, nebo 25.00 za jednotlivce.

O-----Přihlašuji se za člena sdružení v Kanadě, odbočka Calgary,

Přikládám šek na \$30.00 za rodinu, nebo 25.00 za jednotlivce.

O-----Předplácím si Calgarské Listy \$ 25.00 za tištěný výtisk,

O.....nebo \$15.00 za elektronicky PDF. Vaší email adresu pošlete redaktorovi “Calgarských listů”:

jjirasek@ucalgary.ca

Šeky zašlete prosím na adresu:

Czech and Slovak Assoc. of Calgary,
243 Queensland Rd. SE
Calgary, AB, T2J 3S1.

CALGARSKÉ LISTY vydává zhruba 4x do roka Czech and Slovak Assoc. of Canada Calgary Branch. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení a úpravu příspěvků. Podepsané články nemusí vyjadřovat názory redakce a vydavatele.